

De Nieuwe **W**erker

V.U.: Robert Vertenuel - Hoogstraat 42 - 1000 Brussel | Afgiftekantoor: Antwerpen X

ABVV

HET LEVEN WORDT DUURDER

De prijzen stijgen en de facturen verhogen. Veel mensen slagen er niet meer in de eindjes aan elkaar te knopen. De koopkracht moet omhoog. Niemand mag achterblijven.

Armoede

Overheid schiet tekort

Staking

13 februari

Last van stress?

Probeer loopbaanbegeleiding

Inhoud

De Nieuwe Werker

Je vakbond ABVV online

www.abvv.be

www.vlaamsabvv.be

 vakbondABVV

 @vakbondABVV

 vakbond.abvv

 Abonneer je op de nieuwsbrief
Geef je e-mailadres door op www.abvv.be

 Mijn ABVV
jouw dossier op www.abvv.be/mijn-abvv

  DNW-app

Jouw vakbond en de actualiteit

ABVV in beeld	4
Snelnieuws	5
Nieuwe kinderbijslag	6
Discriminatie huurmarkt	7
Armoede: Decenniumdoelen	8-9
SERV-voorzitter Caroline Copers	10
Op zoek naar vorming?	11
“Je kan het klimaatprobleem niet oplossen door het af te schuiven op individuen, je moet gemeenschappelijke oplossingen voorstellen.”	12
Last van stress? Probeer loopbaanbegeleiding	13
ABVV Brussel: barometer van kwaliteit van werk	14

Dossier: koopkracht

Werkende armen: ook ons land kent dit fenomeen. Het is hoog tijd voor een koopkrachtstijging voor Belgische gezinnen. Leden en delegees getuigen. 15-20

Vraag en antwoord 21

Jouw centrale

Algemene Centrale	22-23
Metaal	24-25
BTB	26-27
Horval	28-29
BBTK	30-32

Jouw regio 33-35

Colofon

Hoofdredacteur: Daan Nelen ■ Redacteur: Geeraard Peeters ■ Secretariaat: 02 506 82 45
Abonnementen: 02 506 82 11 ■ DNW@abvv.be ■ Hoogstraat 42, 1000 Brussel ■ Lay-out: qua3art

Edito

Koopkracht: (g)een spelletje welles-nietes

”

Niemand mag
achterblijven

Met onze beste wensen voor een warm en gezond nieuw jaar sturen we jou als ABVV-lid meteen ons nieuw maandelijks ledenblad. We mikken op meer leescomfort voor jou, met een frisse vormgeving en boeiende artikels.

Sommigen krijgen naast dit nieuw ledenmagazine eind deze maand ook een iets hoger nettoloon. Mensen met een laag loon zullen er in de praktijk weinig van merken, en gepensioneerden en werkzoekenden al helemaal niet.

Het is de regering-Michel die hiervoor verantwoordelijk is met haar zogenaamde taxshift. Maar dat ze dit kleine verschil op de loonfiches van sommigen aangrijpen om te beweren dat ze “de koopkracht verhoogd” hebben, is compleet bij de haren getrokken.

Vertekend beeld

Beweringen over koopkrachtevoluties gaan vaak over gemiddelden, zodat een stijging van de hoogste inkomens een vertekend beeld oplevert. Vaak worden verschillende vormen van inkomen op één hoopje gegooid. De meeste mensen halen enkel inkomen uit werk. Neem je de inkomsten uit vermogen van de rijkere mee, dan verandert het algemene plaatje, maar voor de Belg die enkel zijn inkomen uit arbeid haalt, verandert dat natuurlijk niets aan de realiteit.

Wat verkocht wordt als de ‘netto opbrengst’ voor de mensen wordt meestal overschat. Zo ‘vergeten’ velen tegenwoordig de hogere belastingen, de hogere prijzen, de loonbevrozing en de indexesprong die iedereen koopkracht kosten. Dat zie je niet op je loonbrief, maar voel je wel in je portemonnee.

Realiteit

Voor iedereen is het leven duurder geworden, dat merk je in de winkel en aan je facturen. Niet alleen de brandstofprijzen zijn het afgelopen jaar fors gestegen, maar bijvoorbeeld ook gas (+17%), elektriciteit (+10%), en dagelijkse producten als aardappelen (+11%). En mensen met een lager inkomen besteden net een groter deel van hun inkomen aan deze zaken. De indexering van lonen en uitkeringen compenseert dan wel de gestegen uitgaven van het gemiddelde gezin, maar niet in verhouding tot de uitgaven van de lagere

inkomens. Brandstofprijzen tellen trouwens niet mee, want ze zijn niet opgenomen in de gezondheidsindex.

De koopkracht daalde in elk geval op basis van loon. Over de periode 2015-2017 daalden de reële lonen in België met 2,3 procent. In de buurlanden stegen die lonen, in Duitsland bijvoorbeeld met 5,6 procent. De oorzaken? De indexesprong, de lage loonstijgingen door beperkte loonmarges, een indexkorf die niet alle prijsstijgingen opneemt, hogere accijnzen en facturen en duurdere dienstverlening hebben het inkomen uitgehold.

Daarnaast is de taxshift niet gedekt. N-VA, Open VLD, CD&V en MR zorgen voor een taxput voor de volgende regering. Wie gaat daarvoor opdraaien?

Het kan en moet anders

Wat moet er gebeuren? Alle lonen moeten omhoog. En zeker de laagste lonen moeten extra omhoog. Het minimumloon moet naar 14 euro bruto per uur of 2300 per maand. De index mag niet gemanipuleerd worden en er moet een echte prijzencontrole komen. De btw op basisproducten moet omlaag, zoals die op elektriciteit terug naar 6 procent moet. Iedereen moet kunnen rondkomen. De uitkeringen moeten boven de armoedegrens. Het minimumpensioen naar 1500 euro netto. Niemand mag achterblijven.

Regering en werkgevers, maar ook de parlementsleden, weten wat de werknemers verwachten. We gaven een duidelijk signaal op 14 december (zie pagina 4) en zullen dat opnieuw doen met een nationale staking in alle sectoren in gemeenschappelijk vakbondsfront op woensdag 13 februari (zie pagina 5). Werknemers verdienen respect.

Miranda Ulens
Algemeen secretaris

Robert Vertenuel
Voorzitter

Tijdens de klimaattop in het Poolse Katowice kwamen vakbondsmensen van Argentinië tot Zimbabwe bijeen om te ijveren voor rechtvaardige transitie en ervaringen uit te wisselen over hoe we deze transitie als vakbond kunnen begeleiden. Ook het ABVV was erbij.

Meer dan 1.200 vakbondsafgevaardigden uit heel de wereld kwamen begin december bijeen in Kopenhagen voor het congres van het Internationaal Vakverbond (IVV), dat in totaal 207 miljoen werknemers vertegenwoordigt. Een delegatie van ABVV en ISVI, het Internationaal Syndicaal Vormingsinstituut, namen deel aan de debatten, bogen zich over de werkzaamheden van het IVV en legden contacten met andere vakbonden en partners in ontwikkelingssamenwerking.

IN BEELD

Op 14 december kwamen we op straat in heel het land. We voerden acties in alle sectoren, aan bedrijfspoorten en industriezones. We gingen flyer en sensibiliseren in winkelstraten en koopcentra en betoogden

in verschillende steden. Met deze nationale actiedag hebben we onze eisen voor werkbare loopbanen, meer koopkracht en leefbare pensioenen stevig in de verf gezet.

Bereken je nettoloon online

Sinds begin dit jaar gelden er nieuwe barema's van de bedrijfsvoorheffing die aangeven hoeveel belasting ingehouden wordt op lonen en (brug)pensioenen. De handige module om je nettoloon te berekenen op de ABVV-website is aangepast aan deze barema's en is volledig up-to-date.

➔ Surf naar www.abvv.be/bereken-je-nettoloon

Nationale staking in alle sectoren woensdag 13 februari

De onderhandelingen voor een interprofessioneel akkoord (zie pagina 21) zijn op dit ogenblik vastgelopen. De werkgevers legden eisen rond verregaande flexibiliteit op tafel en waren niet bereid ernstig te onderhandelen over de al fors verstrengde eindloopbanen, het veel te lage minimumloon en de minieme loonmarge. Een schamele 0,8% marge voor loonopslag? In tijden van hogere facturen, dalende koopkracht, maar ook winsten en economische groei? Je moet het maar durven! **De werkgevers maken serene en serieuze onderhandelingen onmogelijk.**

De regering-Michel is meer verantwoordelijk omdat ze de loonwet herschreef en in een veel te strak keurslijf duwde. Want eigenlijk zat er een loonmarge van 1,8% in, maar door de ingrepen van de regering en de nieuwe wet, is daar 1% afgegaan waardoor wij het zouden moeten doen met een schamele 0,8. Zo werkt het niet. **Gaat de economie erop vooruit, dan moeten werknemers in gelijke tred volgen.**

De voorbije jaren waren er niets dan hoeraberichten over de economie, over grote jobcreatie en een tekort aan arbeidskrachten. Tegelijk zijn de

werkgeversbijdragen vermindert, mogen de werkgevers de indexesprong (jaarlijks) in eigen zak houden en is de vennootschapsbelasting verlaagd voor alle ondernemingen. **Het evenwicht is echt wel zoek.**

Daarom hebben we samen met de andere vakbonden beslist om tot actie over te gaan. Je verdient meer respect. Er komt een nationale staking in gemeenschappelijk vakbondsfront op woensdag 13 februari. De ABVV-manifestatie voor meer koopkracht, gepland op 4 februari, is voorlopig uitgesteld.

➔ Meer info volgt. Check abvv.be, volg onze sociale media

Betere regeling werkloosheid (gepensioneerde) grensarbeiders

Belgen die het grootste deel van hun carrière als grensarbeider in het buitenland werkten, liepen door ziekte of werkloosheid het risico tot twee jaar zonder inkomen te vallen. Daar komt nu verandering in.

Belgische grensarbeiders kunnen voortaan ook werkloosheidsuitkeringen krijgen vanaf hun 65ste tot ze de buitenlandse wettelijke pensioenleeftijd bereiken (in Nederland bijvoorbeeld 67). Vroeger bestond het risico dat oudere werklozen na hun 65ste volledig zonder inkomen vallen omdat ze geen uitkering kunnen krijgen en ook nog geen recht hebben op een pensioen. De nieuwe regeling gaat met terugwerkende kracht in vanaf 1 januari 2018.

Het ABVV ijverde al zeer lang voor een oplossing. Dit is alvast een stap in de goede richting. Er komt ook een afstemming tussen de pensioenwetgeving van de verschillende buurlanden en de Belgische werkloosheidsreglementering. Dit zal meer duidelijkheid brengen voor grensarbeiders.

➔ Vragen? Contactgegevens diensten grensarbeid op www.abvv.be/grensarbeid

Nog even wachten op 1/10 ouderschapsverlof

In 2018 werd aangekondigd dat het mogelijk zou worden om 1/10 ouderschapsverlof te nemen. Dit zou bijvoorbeeld handig zijn voor ouders die op woensdagnamiddag voor hun kinderen willen zorgen, zonder dat ze een volledig dag verlof willen nemen. Het is voorlopig nog wachten op de aanpassing van de koninklijke besluiten die het recht op ouderschapsverlof regelen. Het is onmogelijk te zeggen wanneer dat precies zal zijn. Wij houden je op de hoogte.

Bijna 50.000 flexi-jobs in 2018

Gepensioneerden of deeltijds (4/5) werkenden kunnen sinds 2015 fiscaal voordelig bijklossen via de flexi-job. De regering beschouwt dit als een 'cadeau' voor de flexi-jobbers in kwestie. De regering wil van flexi-jobs de regel maken. Het ABVV wil werkbaar werk met degelijke contacten en een eerlijk loon als regel. Heel wat flexi-jobbers zijn gepensioneerd. Dat zo veel mensen tijdens hun pensioen nog moeten bijklossen, toont vooral aan dat de pensioenen ontoereikend zijn om rond te komen.

Vacatures

Federaal ABVV

- 2 IT-Analist Programmeurs
- Java Developer
- Medewerker Netwerk & Telecom

Alle info op www.abvv.be/vacatures

Raf De Weerd @ RafWeerd

Solidariteitsactie bij #Proximus. Ik hoor hier veel onrust. De 1900 mensen hier hebben een gezin en hebben steeds hard gewerkt om van Proximus een gezond bedrijf te maken. Ze hebben daarenboven al enkele besparingsronden achter de rug. Genoeg = genoeg. @ACOD_ABVV @vakbondABVV

Philippe Diepvents @ PhDiepvents

Nu weer #IKEA: 115 man op straat, 106 nieuwe nodig. Verbazingwekkend hoe makkelijk bedrijven zeggen "met u kan ik niks doen" en tegelijk roepen dat er "geen werkvolk te vinden is". Creatief/innovatief omgaan met beschikbare middelen, was dat niet definitie van ondernemerschap?

Kinderbijslag geregionaliseerd

Wat met het kindergeld in 2019?

Nu Vlaanderen, Brussel, Wallonië en de Duitstalige Gemeenschap het beheer en de uitbetaling van het kindergeld opnemen en niet meer de federale overheid, verandert er heel wat. We zetten enkele nieuwigheden op een rijtje zodat je beter je weg vindt.

De kinderbijslag of het kindergeld is de overheids-tussenkomst die je krijgt om je te helpen de kosten te dragen voor de opvoeding van je kind. Tot voor kort was er één systeem voor heel het land, maar met de over-heveling naar de gemeenschappen gelden er nu verschillende systemen in de regio's van ons land. Bovendien verloopt de overgang van het oude naar het nieuwe systeem ook niet overal gelijk.

Wat moet ik weten?

- Het is de woonplaats van het kind die voortaan bepaalt welke regio jouw kinderbijslag uitbetaalt.
- Je hoeft niets te doen. Je kinderbijslagdossier wordt automatisch overgedragen aan het regionale fonds en de betaling van je kinderbijslag loopt gewoon door.
- De kinderbijslag wordt verder uitbetaald zonder onderbreking. De nieuwe regionale kinderbijslag-fondsen (FONS, Famiris, FAMIWAL, ministerie Duitstalige Gemeenschap) die het nationaal fonds FAMIFED opvolgen, moeten dit verzekeren.
- In de toekomst wordt het mogelijk om van uitbetaler of kinderbijslagfonds te wisselen, net zoals je een ziekenfonds kan kiezen.

In Vlaanderen en Wallonië zijn de nieuwe regels enkel van toepassing op de kinderen geboren vanaf dat moment. In de Duitstalige Gemeenschap is voorzien dat indien de bedragen voordeliger zijn in het nieuwe systeem, daar ook op ingestapt kan worden. In Brussel zal het nieuwe systeem (2020) gelden voor alle kinderen.

Hoe verloopt dit?

De kinderen in Vlaanderen geboren vóór 2019 behouden de bedragen in het oude stelsel tot ze hun studies beëindigen of 25 jaar worden. Ze kunnen eventueel wel een nieuwe toeslag krijgen.

De kinderen in de Duitstalige Gemeenschap geboren vóór 2019 behouden de bedragen in het oude stelsel tenzij de bedragen in het nieuwe stelsel voor het gezin voordeliger

zijn. De kinderen geboren in Wallonië en Brussel behouden dit jaar nog de bedragen van het oude stelsel.

De kinderen geboren in Wallonië vóór 2020 behouden vanaf 2020 de bedragen in het oude stelsel, maar kunnen eventueel een nieuwe toeslag krijgen. De kinderen geboren in Brussel vóór 2020 krijgen vanaf 2020 ook andere bedragen dan vandaag maar niet dezelfde als de kinderen geboren vanaf 2020.

Aangezien voor Vlaanderen en Wallonië de kinderen geboren in het oude stelsel de vroegere bedragen behouden, zal het nieuwe stelsel nadelig zijn voor de 'mix-gezinnen' die hun tweede, derde en volgende kind krijgen in het nieuwe stelsel.

Welk bedrag krijg ik?

Dit zijn de nieuwe basisbedragen (in euro), per maand, per kind.

Vanaf 2019

- Vlaanderen: 163,2 euro
- Duitstalige Gemeenschap: 157 euro
- Wallonië en Brussels Hoofdstedelijk Gewest: zelfde bedrag als in 2018: 95,80 euro voor het eerste, 177,27 euro voor het tweede en 264,67 euro voor het derde kind.

Vanaf 2020 gelden er andere bedragen en regels in Wallonië en Brussel.

Per regio worden nog verschillende toeslagen voorzien. Zo is er de sociale toeslag voor wie een lager inkomen heeft, de schoolpremie, de zorgpremie, de premie voor grote gezinnen... Deze kunnen een aanzienlijk steuntje in de rug betekenen.

”

Je hoeft niets te doen. De betaling van de kinderbijslag loopt gewoon door.

Meer info

- Vlaanderen: www.fons.be of www.groeipakket.be (het 'groeipakket' omvat de kinderbijslag en andere tegemoetkomingen)
- Brussel: www.famifed.be
- Wallonië: www.famiwal.be
- Duitstalige Gemeenschap: www.ostbelgienfamilie.be

Steeds meer mensen met leefloon of uitkering grijpen naast huurwoning

In 2017 opende Unia – de onafhankelijke publieke instelling die discriminatie bestrijdt en gelijke kansen bevordert – maar liefst 129 dossiers waarbij het criterium ‘vermogen’ mensen parten speelde bij het bekomen van een huurwoning. Naast mensen aangewezen op OCMW-steun (35%), stoten ook werklozen (10%) en mensen met een beperking (8%) vaak op een ‘njet’ van een huisbaas.

Wat zegt de wet?

De Belgische antidiscriminatiewetgeving telt negentien specifieke discriminatiecriteria. Eén van die criteria is het ‘vermogen’ of ‘financiële draagkracht’.

De verhuurder mag uiteraard vragen naar de financiële draagkracht van een huurder. Dit moet wel gebeuren op een objectieve en redelijke manier. Zo mag hij de kandidaat-huurder bewijzen van inkomsten vragen, maar mag hij niet weigeren te verhuren op basis van de aard van dat inkomen. Loonfiches en een job zijn dan ook geen vereiste.

Mensen met een uitkering hebben evenzeer recht op een huurwoning. “Door hen een woning te weigeren, discrimineer je”, klinkt het resoluut bij Unia.

Unia neemt het voor je op

Zo kregen Ann en haar vriend een ‘neen’ te horen toen ze een appartement van 720 euro wilden huren. Reden? Ann was pas afgestudeerd en had nog geen eigen inkomen. Unia informeerde de huurbaas dat hij de financiële draagkracht van de huurders zeker onder de loep mag nemen, maar dat hij niet kan eisen dat beide huurders een job hebben. Het mag dus geen verschil maken vanwaar het huurgeld komt, zolang de huurders de huur kunnen betalen. Na de telefonische tussenkomst van Unia, wilden de eigenaar en makelaar wel in zee gaan met Ann en haar vriend.

Nieuwe regels en hogere waarborg

Het nieuwe Vlaamse Huurwoningdecreet dat in werking trad op 1 januari 2019 en dus van toepassing is op alle huurcontracten afgesloten vanaf die datum, voorziet nieuwe spelregels. Die vind je terug via www.woninghuur.vlaanderen.

Eén van die nieuwe regels is dat de huisbaas voortaan een huurwaarborg van drie in plaats van twee maanden kan vragen. De huurder mag zelf bepalen hoe hij de waarborg samenstelt. Hij kan daarbij kiezen tussen het storten van een geldsom op een geblokkeerde rekening op zijn naam, een zakelijke zekerheidsstelling bij een financiële instelling of een bankwaarborg met tussenkomst van het OCMW. Als de verhuurder ermee instemt, kan de waarborg ook via een persoonlijke borgstelling.

➔ **Slachtoffer van discriminatie?** Meld het bij Unia via www.unia.be/nl/discriminatie-melden. Zo krijgt Unia beter zicht op het aantal gevallen en kan het hiertegen optreden.

➔ **Moelijkheden om de huurwaarborg op te hoesten?** Je kan beroep doen op een renteloze ‘huurwaarborg-lening’ bij het Vlaams Woningfonds. Kom je hiervoor toch niet in aanmerking, neem dan contact op met het OCMW. Meer informatie over de huurwaarborglening vind je terug op www.vlaamswoningfonds.be.

Armoede

Wegkijken kan niet meer

Ongeveer een derde van de Belgen bevindt zich in een preciaire financiële situatie. Het zijn mensen die ofwel arm zijn ofwel het moeilijk hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. Dat moet veranderen. Wij hebben voorstellen.

“Zie vallen tussen wal en schip. Tussen de wal van de armoede en het schip van de vooruitgang. Volgens sommigen behoren al deze mensen tot een ‘klasse van preciairen’ (het ‘precariaat’) die geen werk hebben of slecht betaald werk, niet of onvoldoende deelnemen aan de economische groei en de gestegen welvaart, te weinig van de ‘goods’ van de samenleving ervaren en des te meer geconfronteerd worden met de ‘bads’, zich vragen stellen over de ongelijkheid en zich verlaten voelen door de overheden.”

Zo omschrijven onderzoekers van de progressieve denktank Minerva, en Decenniumdoelen, het platform dat armoede wil halveren, de situatie van een derde van de Belgen. Samen met hen klagen we dit aan. Het kan niet dat zo veel mensen er niet bij horen en weinig hoop hebben om er in de toekomst wel bij te horen. We willen dat de politiek dit erkent en in actie schiet en armoede en uitsluiting bestrijdt met een stevig herverdelingsbeleid.

”

De overheid schiet tekort

Beleid aanpassen aan eenoudergezinnen

Wie geen of geen twee inkomens uit arbeid heeft, zoals alleenstaanden en alleenstaande ouders met kinderen, heeft het steeds moeilijker. Zo’n 6% van de bevolking is alleenstaande ouder, maar hun aandeel in de armste inkomensklasse is meer dan 15%. Daarom moeten we:

- investeren in degelijke sociale bescherming (terugbetaling bij de dokter, uitkeringen en vervangingsinkomens ...)
- de armoedeval wegwerken voor alleenstaanden, alleenstaande ouders met kinderen, gezinnen waar er enkel preciaire arbeid is ...
- een eenoudertoets invoeren

De overheid maakt alleenstaande ouders nu moeilijker dan ze het al hebben. Of ze nu een huis willen kopen, een job zoeken, hun ziek kind opvangen of belastingen betalen: eenoudergezinnen worden keer op keer benadeeld. Zo is kinderlast vandaag geen gegronde reden om niet te gaan solliciteren terwijl dat voor alleenstaande ouders een grote hinderpaal is. En werkzoekenden zijn verplicht een job te aanvaarden binnen een straal van 60 kilometer van hun woonplaats, terwijl dit onhaalbaar is voor alleenstaande ouders.

Daarom willen wij dat nieuwe wetten en regels aan een **eenoudertoets** worden onderworpen zodat de impact op eenoudergezinnen vooraf gemeten wordt.

Rijk land?

De armoedecijfers staan in schril contrast met het welvarend beeld van ons land. Ja, de ongelijkheid blijft bij ons vrij stabiel en dit in tegenstelling tot de groeiende ongelijkheid in andere, naburige landen. Maar het is gewoon zo dat België hoge armoedecijfers, en zelfs zeer hoge kinderarmoedecijfers heeft. En dat is geen probleem van onze hoofdstad en het “mistroostige Wallonië” zoals soms wordt beweerd. Ook “het rijke” Vlaanderen kent stijgende of hardnekkige (kinder-)armoede.

Ondanks de globaal gestegen welvaart blijft België een ‘één derde – twee derde’ samenleving. Een derde is arm of hoort tot de lage middenklasse. Vandaag hoort 18% van de Belgische bevolking tot de lage middenklasse en 16% is arm. Het aantal armen is fel gestegen op 30 jaar: van 10% tot 16% in 2015 en 17% vandaag.

Optimisme?

Minerva en Decenniumdoelen stippen de problemen aan van wat de lage middenklasse wordt genoemd. Het gaat om mensen die te rijk zijn om arm te zijn en te arm om de comfortabele levensstandaard van de ‘echte’ middenklasse te kunnen aanhouden.

“Hun inkomen is minder gestegen, hun koopkracht staat onder druk, ze voelen zich in de steek gelaten, hun verwachtingshorizon ziet er weinig rooskleurig uit. Van optimisme is hier geen sprake (meer)”, zeggen de onderzoekers. “Wel van onzekerheid, frustratie en bitterheid die nu ook op straat te merken valt.”

Werk als springplank?

Werk is belangrijk om uit armoede te geraken. Minder mensen aan het werk in het gezin of een daling van het inkomen betekent al snel afglijden naar armoede. Maar de onderzoekers stellen vast dat meer aan het werk niet per definitie een hoger inkomen betekent. De lonen van mensen in armoede en van de lage middenklasse groeien trager dan die van de hogere inkomensgroepen.

In termen van koopkracht zijn werkenden in de lage middenklasse er individueel niet zo veel op vooruit-

gegaan. Uit de recente studie van André Decoster (KUL) over het beleid van de regering-Michel blijkt dat de hoogste inkomensgroepen er met meer dan 165 euro op vooruit gingen, terwijl de laagste amper iets kregen. De regering heeft de ongelijkheid meer dan vergroot. Inzetten op werk is dus niet genoeg: het werk moet voldoende lonen.

Waar blijft de overheid?

Herverdeling is essentieel om gezinnen uit armoede te helpen en hun inkomen te verbeteren. Vandaag lukt dit echter minder dan vroeger. De overheidsverdeling houdt immers te weinig rekening met de veranderde samenstelling van gezinnen.

Daarnaast slaagt de overheid er veel minder dan vroeger in om door herverdeling mensen uit de lagere inkomensklassen op te tillen naar de middenklasse. Het aandeel van de lagere inkomens is de laatste dertig jaar dubbel zo snel toegenomen als het aandeel van de hogere inkomens. Dit komt omdat het aandeel mensen met een inkomen onder de armoedegrens spectaculair toenam op dertig jaar tijd: van 10 naar 16 procent van de bevolking.

Bovendien hinkt het inkomen van de armsten steeds verder achter op dat van de anderen: niet alleen zijn steeds meer mensen arm, ze zijn verhoudingsgewijs ook armer. De inkomenskloof tussen mensen in armoede en de anderen verdiept. Dit moet stoppen.

Te onthouden

- Een derde van de Belgen bevindt zich in een preciaire situatie.
- Niet alleen zijn steeds meer mensen arm, ze zijn verhoudingsgewijs ook armer.
- Alleenstaanden en eenoudergezinnen hebben het zeer moeilijk.
- Terwijl de overheid moet inzetten op herverdeling heeft de regering-Michel van N-VA, Open Vld, CD&V en MR de ongelijkheid vergroot.
- Steeds meer mensen hebben moeite aan te haken bij de middenklasse en het beleid laat hen in de steek. Beleidsmakers moeten de impact van hun beleid nagaan, bijvoorbeeld via een eenoudertoets.

➔ Meer weten? www.minerva.be of www.decenniumdoelen.be

Algemeen secretaris van het Vlaams ABVV Caroline Copers zal dit jaar het SERV-overleg voorzitten en de gesprekken met de Vlaamse regering leiden

Caroline Copers één jaar lang voorzitter SERV

Dat het ABVV veel werk verzet achter de schermen is geen geheim voor syndicalisten. Van overleg in de ondernemingsraad over het CPBW tot een nationaal banenoverleg, de vakbond doet veel dat niet gezien wordt maar wél resultaat oplevert.

Een van die 'werkjes achter de schermen' is ons zitje in de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV). In deze Raad bespreken vakbonden en werkgeversorganisaties alle decreten (wetten) van de Vlaamse regering die met de arbeidsmarkt te maken hebben. Dat kan gaan over de werknemers of werkgevers zelf, maar ook over mobiliteit, klimaat, onderwijs of de begroting. Er zijn immers veel zaken die met de arbeidsmarkt te maken hebben.

Samen geven vakbonden en werkgevers advies aan de Vlaamse regering, die op basis hiervan decreten kan aanpassen. Belangrijk werk dus, met tastbare gevolgen voor veel mensen.

Om de vier jaar hanteert het Vlaams ABVV de voorzittershamer in dit overleg. In 2019 is het dus opnieuw zover: Caroline Copers zal een

jaar lang de SERV-vergaderingen voorzitten en ook de gesprekken met de regering leiden. Dat geeft uiteraard extra werk, maar ook zichtbaarheid en de mogelijkheid om eigen accenten te leggen. Zo is Caroline in het weekend van 26 januari te gast in het tv-programma 'De Markt' op VRT.

Belangrijke dossiers

Met de verkiezingen in mei belooft 2019 bovendien een politiek woelig jaar te worden. In april legt het Vlaams parlement zelfs al de boeken neer. Dat maakt dat er druk op de ketel zit om nog enkele dossiers voor de verkiezingen te behandelen, maar ook dat er na de verkiezingen belangrijke gesprekken plaatsvinden. Caroline zal beide zaken in goede banen leiden.

2019 wordt ook inhoudelijk een interessant jaar. Zo zal de SERV zich voor de verkiezingen buigen over circulaire economie, digitalisering en slimme steden, zeg maar de toekomst van werk. Vlak voor de verkiezingen komt er een evaluatie van de huidige Vlaamse regering en na de verkiezingen een advies aan de volgende. 2019 wordt tenslotte ook een heel interessant jaar voor al wie met werkdruk geconfronteerd wordt: de driejaarlijkse werkbaarheidsmeting wordt dit jaar opnieuw afgenomen.

”

In 2019 wordt de driejaarlijkse werkbaarheidsmeting opnieuw afgenomen

Ben je op zoek naar werk en vind je solliciteren moeilijk?

De werklozenwerking van het ABVV (Vorming & Actie voor werklozen) zet je op de goede weg en leert je extra tips en tricks. Want solliciteren kan je leren.

Sollicitatietraining

Tijdens onze sollicitatietrainingen leer je vacatures zoeken, een overtuigend cv en een gemotiveerde sollicitatiebrief schrijven. Via tips en praktische oefeningen leer je hoe je een sollicitatiegesprek perfect kan doorstaan. De training duurt acht voormiddagen (werklozenwerking Antwerpen), of zeven halve dagen (werklozenwerking Limburg).

Korte sollicitatieopfrissing

Tijdens een workshop van een halve dag ontdek je hoe je succesvoller solliciteert, hoe je ervoor zorgt dat je sollicitatiebrief en cv goed opvallen tussen de vele andere kandidaturen. Je oefent het sollicitatiegesprek en leert hoe je een goede indruk maakt bij de werkgever. Deze workshops vinden plaats in Limburg en West-Vlaanderen.

Onze trainingen en workshops gaan door in groep. Zo leer je ook veel van de ervaringen van andere werkzoekenden.

Vooraf inschrijven is noodzakelijk:

- **Antwerpen:** adviespunt.antwerpen@abvv.be, 03 220 66 13
- **Sint-Truiden:** wendy.molemans@abvv.be, 011 28 71 40
- **Roeselare, Kortrijk, Ieper:** annelies.depoortere@abvv-wvl.be, 051 26 00 91
kathleen.vanneste@abvv-wvl.be, 051 26 00 93

➔ Meer info op www.vlaamsabvv.be/werklozenwerking

Nieuwe interprofessionele themavormingen van Vorming & Actie

Hoe versterk je jouw syndicale ploeg? Wat met onzekere jobs? Of heb je een andere uitdaging in jouw bedrijf?

Sterk syndicaal werk neerzetten doe je met een straffe groep collega's die weten de krachten te bundelen. En dat leer je in de themavorming over 'samenwerken in de syndicale ploeg'. Ook wat je kan doen aan de toegenomen druk op het vast contract ontdek je in een themavorming over 'precaire arbeidssituaties'. Dit zijn slechts twee van een hele reeks nieuwe interprofessionele themavormingen van Vorming & Actie (V&A).

Deze themavormingen kan je van januari tot juni volgen in vijf V&A-afdelingen: Antwerpen, Mechelen+Kempem, Limburg, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. Elk met zijn aanbod. Steeds gedurende vijf dagen, al dan niet gespreid.

Wacht niet om in te schrijven: het voorjaar is al gestart. Meer info bij de gewestelijke V&A-afdelingen en op de websites van de ABVV-gewesten.

Opleiding Syndicaal Werk: Start nieuwe module

Vanaf zaterdag 2 februari start deel 2 van de module Geïntegreerde Competentieverwerving van de Opleiding Syndicaal Werk (via afstandsonderwijs). De modulaire opleiding voor al wie zijn of haar syndicale vaardigheden fors wil uitbreiden.

De Opleiding Syndicaal Werk is een samenwerking van het CVO COOVI met het Vlaams ABVV.

➔ Meer info op www.vlaamsabvv.be/voormilitanten

Terugblik klimaatop

“Niets doen is geen optie: er zijn geen jobs op een dode planeet”

In december vond in het Poolse Katowice de klimaatop plaats. Onze klimaatkameraad David Weinberger, coördinator van het milieuproject van het Vlaams ABVV, was erbij.

Klimaatkameraad David Weinberger op de klimaatop in Polen

Met welk gevoel kijk je terug op deze klimaatop?

David: “Met gemengde gevoelens: teleurstelling omdat er meer ambitie had moeten zijn voor het verscherpen van de klimaatdoelen zodat we op koers blijven voor de doelstelling van Parijs om de opwarming van de aarde onder de twee graden te houden. Ik ben wel tevreden dat de ‘Solidarity and Just Transition Silesia Declaration’ door meer dan vijftig landen werd aangenomen, waaronder België en de rest van de EU.”

Waarom is deze verklaring belangrijk?

“De Silesia Declaration is belangrijk omdat ze het begrip rechtvaardige transitie, dat opgenomen is in de preambule (het voorwoord) van het klimaatakkoord van Parijs, toch richting geeft. Er wordt aandacht gevraagd voor de effecten van klimaatmaatregelen op werknemers. En het belang van sociaal overleg, met alle sociale partners, wordt expliciet vermeld.”

Wat is een rechtvaardige transitie?

“Rechtvaardige transitie gaat over de manier waarop

we de overgang naar een klimaatneutrale economie moeten maken. Bij een rechtvaardige transitie gaan een sterk sociaal beleid en klimaatambitie hand in hand om ervoor te zorgen dat niemand uit de boot valt. Je kan dit gemeenschappelijk probleem niet oplossen door het af te schuiven op individuen, je moet gemeenschappelijke oplossingen voorstellen. De overheid investeert dus beter in klimaatneutraal openbaar vervoer dan de mensen te sponsoren die zich een elektrische wagen kunnen permitteren.”

Is dit geen ver-van-mijn-bedshow voor de meeste werknemers?

“De wetenschap leert ons dat we niet veel tijd hebben om de transitie te realiseren. Als we de opwarming van de aarde onder controle willen houden, moeten we tegen 2030 onze uitstoot halveren en tegen 2050 volledig klimaatneutraal zijn. We hebben hiervoor dus dertig jaar de tijd. Dit zal uiteraard in alle sectoren voelbaar zijn. Bovendien is niets doen écht geen optie, er zijn immers geen jobs op een dode planeet.”

”

Deze klimaatop ging ook over rechtvaardige transitie en de rol die vakbonden daarbij spelen

Wat is de rol van de vakbond?

“Eerst en vooral hoop ik dat de Silesia Declaration een argument kan vormen om werk te maken van de sectorale transitieplannen met sociaal overleg. We moeten ervoor zorgen dat werknemers in sectoren die veel uitstoten niet het slachtoffer worden van de klimaatmaatregelen. Ook op bedrijfsniveau kunnen we een rol spelen door in de overlegorganen te vragen naar de transitieplannen van het bedrijf en constructieve voorstellen te doen.”

➔ Het ABVV-milieuteam staat militanten bij: milieu@vlaamsabvv.be - www.klimaatkameraad.be

Studiedag ‘Syndicaal aan de slag met milieu’

Dinsdag 26 maart 2019 van 9u tot 15.30u in het Virginie Lovelinggebouw (VAC), Gent

Programma: inleiding over rechtvaardige transitie en de rol van de vakbond hierbij; keuze uit vier interactieve workshops. Deelname is gratis, maar inschrijven is verplicht. Meer info via katja.mertens@vlaamsabvv.be of op www.klimaatkameraad.be.

ABVV-dienstverlening

Last van stress? Met loopbaanbegeleiding doe je er iets aan

” Heeft de stress vooral te maken met je werk? Dan is het een goed idee om loopbaanbegeleiding te volgen

Stress kan je herkennen door klachten als vermoeidheid, emotioneel zijn, piekeren en fysieke klachten. Heb je stressklachten? Vraag dan altijd raad aan je huisarts. Daarnaast kan loopbaanbegeleiding helpen. Een belangrijke oorzaak van stress is het onevenwicht tussen werk en privé. Veel mensen vinden dat ze te weinig tijd hebben voor hun gezin of voor zichzelf. Volgens de werkbaarheidsbarometer ervaart één werknemer op vijf dit als problematisch.

Onregelmatige uren

Veel werknemers hebben een onregelmatig uurrooster. Dit heeft gevolgen voor je privéleven. De impact van nacht- of ploegenarbeid op je nachtrust is niet te onderschatten. Door onregelmatige uren is het moeilijk om tijd te vinden voor familie en vrienden. En wat met de opvang van de kinderen?

Woon-werk verkeer

Vooral de tijd dat je onderweg bent van of naar het werk zorgt voor stress. De trein heeft vertraging, je staat in de file of je wordt bijna omvergereden op de fiets ...

Persoonlijke situaties

Ook situaties thuis kunnen voor stress zorgen. Denk maar aan financiële moeilijkheden, gezondheidsproblemen, de zorg voor een familielid of problemen in je relatie. Ook hier is het belangrijk om genoeg herstelmomenten te creëren zodat de stress zich niet blijft opstapelen.

Loopbaanbegeleiding kan je helpen

Heeft de stress vooral te maken met je werk? Dan is het een goed idee om loopbaanbegeleiding te volgen. Dat kan je bij het ABVV en duurt vier of acht uur. Samen met de loopbaanbegeleider zoek je naar oplossingen voor stressfactoren op of naast het werk. Onder bepaalde voorwaarden is loopbaanbegeleiding gratis.

Te weinig tijd?

Meer info op
www.abvvloopbaanbegeleiding.be
of via
loopbaanbegeleiding@vlaamsabvv.be

- ABVV-regio Antwerpen:
03 220 66 41
- ABVV Limburg:
011 22 97 77
- ABVV Oost-Vlaanderen:
09 265 52 24
- ABVV Vlaams-Brabant:
016 28 41 47
- ABVV West-Vlaanderen:
0478 80 57 30

**Met ABVV loopbaanbegeleiding
doe je er iets aan**

www.abvvloopbaanbegeleiding.be

VLAAMS
ABVV

Brusselse barometer van kwaliteit van werk

Het ABVV van Brussel trapt zijn campagne voor de regionale verkiezingen van mei 2019 af met een barometer over de kwaliteit van werk in Brussel. Bedoeling is de Brusselse arbeidsmarkt objectief in beeld brengen, ter ondersteuning van de eisen van het ABVV.

Een eerste belangrijke les uit deze barometer: de voortdurende daling van het werkloosheidscijfer in Brussel sedert 2013 verbergt een minder fraaie realiteit. De kwaliteit van het werk gaat achteruit.

Zo zien we dat er veel meer deeltijdse jobs, zelfstandigen en tijdelijke contracten bijkomen. De deeltijdse banen zijn grotendeels onvrijwillig, zeker bij vrouwen, en bieden de werknemers geen bestaanszekerheid. Anderzijds staat zelfstandige arbeid steeds minder garant voor kwalitatieve tewerkstelling. Steeds meer werknemers met dit statuut zijn in realiteit economisch afhankelijk van één enkele klant aan wie ze ondergeschikt zijn. Bij de jongeren vinden we almaar meer tijdelijke contracten (interim, bepaalde duur). Meer dan de helft van de Brusselse jongeren die aan werk zijn, hebben dergelijk contract.

Op basis van deze bevindingen trekt ABVV-Brussel aan de alarmbel. We vragen aan de beleidsmakers dat de strijd tegen de werkloosheid hand in hand gaat met aandacht voor de kwaliteit van het werk. Daarom stellen we de volgende maatregelen voor: de kwalitatieve versterking van de 'Jongerengarantie', het optrekken van de gewestelijke sociale inspectie, regelmatige monitoring van de kwaliteit van het werk, en komaf maken met het federaal beleid van flexibilisering en deregulering van de arbeidsmarkt.

Opvallende cijfers

- 30,5% - aandeel Brusselse vrouwelijke werknemers met een deeltijds contract in 2017 (11,7% voor mannen)
- 6,9% - aandeel vrijwillig deeltijds werkenden op het totaal van deeltijds werkende Brusselaars in 2017
- 29,2% - aandeel zelfstandige werknemers van wie meer dan 75% van de inkomsten afkomstig zijn van één enkele klant (economische afhankelijkheid) in 2015 (13,4% in 2010)
- 56,6% - aandeel Brusselse loontrekkenden tussen 15 en 24 jaar met een tijdelijk contract in 2017 (37,3% in 2013)
- 14,1% - armoederisico bij werknemers met een tijdelijk contract in België in 2016.

VOOR^{EEN}
DEGELIJKE
JOB^{NIET ZOMAAR EEN JOB}
ABVV-FGTB
Brussel-Bruxelles

ABVVBRUSSEL2019.BE

Koopkracht

Heel wat mensen, ook al zijn ze aan het werk, hebben een laag inkomen en kunnen moeilijk de eindjes aan mekaar knopen.

De mensen hebben met meer onzekerheid en minder koopkracht de rekening betaald van een economische crisis waar ze niet voor verantwoordelijk zijn. Zelfs nu, nu het economisch terug beter gaat, willen rechtse partijen en de werkgeversorganisaties doorgaan met 'besparingen' en met loonmatiging.

De gevolgen: de armoede neemt toe, de ongelijkheid groeit en meer en meer mensen hebben het moeilijk om rond te komen. Een koopkrachtstijging dringt zich op. Wij vinden dat werknemers hun deel van de koek moeten krijgen. Een job moet effectief beschermen tegen armoede.

Door de koopkracht van de gezinnen te verhogen, wordt het levenspeil van honderdduizenden opgetrokken. Een meer gevuld winkelkarretje, afbetalingen op tijd afgelost, kleine pleziertjes die velen zich nu moeten ontzeggen enz. Investeren in de koopkracht van de mensen betekent ook duurzaam investeren in de herlancering van onze economie. Meer koopkracht doet de economie draaien. En symbolisch is dit ook van tel want eigenlijk moeten lonen in evenwicht zijn met wat werknemers de bedrijven opleveren. ►

Het leven wordt duurder, hoe komt dat?

Werknemers die hard werken, maar die er op het einde van de maand toch niet in slagen de eindjes aan elkaar te knopen, het is heus geen louter Amerikaans verschijnsel.

Ook in de West-Europese welvaartsstaat zien we het aantal werkende armen toenemen. Volgens de recentste Europese cijfers hebben zo'n 1,8 miljoen een inkomen dat onder de armoedegrens ligt. Voor alleenstaanden is dat 1.139 euro, voor gezinnen met twee volwassenen ligt die grens op 2.392 euro.

Het leven wordt flink duurder. De lonen volgen helaas onvoldoende die stijgende lijn. Naar verklaringen is het niet ver zoeken. Wij zetten één en ander op een rijtje.

Bedrijven en aandeelhouders

De financiële moeilijkheden van veel gezinnen zijn geen toeval, noch het gevolg van één of andere natuurwet, zoals de zwaartekracht. Ze zijn het gevolg van politieke beslissingen.

Sinds een jaar of veertig daalt het aandeel van de lonen in de jaarlijks geproduceerde rijkdom, ten voordele van de inkomsten uit kapitaal. Tot die laatste behoren bijvoorbeeld inkomsten uit aandelen of de verhuur van eigendommen. Nochtans steeg de productiviteit van werknemers wél doorheen die vier decennia. Dit is het duidelijkste bewijs dat de economische koek oneerlijk wordt verdeeld.

De toenemende druk op bedrijven om forse dividenden uit te keren aan hun aandeelhouders heeft overigens een negatieve impact op de investeringen en dus op de tewerkstelling en arbeidsvoorwaarden. Een pure focus op winst verhoogt de druk op de lonen en leidt tot uitbesteding aan de goedkoopste leverancier. Werknemers wereldwijd betalen het gelag.

Loonnorm

Ondertussen worden de vakbonden allerlei stokken in de

wielen gestoken. Werknemersorganisaties zijn er immers onder andere om collectief te onderhandelen over loon- en arbeidsvoorwaarden. Collectief, want samen staan we veel sterker dan jij alleen wanneer we over onderhandelen over loon. Wel, met het verstrengen van de fameuze 'wet van 1996 op het concurrentievermogen' dwingt de regering de sociale gesprekspartners in een strikt keurslijf, waardoor er praktisch geen onderhandelingsmarge meer is voor opslag.

Index(sprong) en prijsstijgingen

Geen enkele politieke partij voerde in 2014 campagne met de belofte om een indexsprong door te voeren. Logisch, want met dat soort onevenwichtige ingrepen raakt niemand verkozen. Nochtans kregen de Belgische werknemers en zij die van een uitkering leven allemaal een indexsprong te slikken. Dit wil zeggen dat voor één keer de lonen en uitkeringen niet worden aangepast aan de stijgende levensduurte. Voor één keer, maar dit is wel een groot verlies aan koopkracht dat we als een sneeuwbal voor de rest van ons leven meedragen. Dit komt op tienduizenden euro gespreid over een carrière.

Daarnaast is er de samenstelling van de indexkorf. De zogenaamde gezondheidsindex, waarop eventuele indexeringen gebaseerd zijn, sluit een reeks uitgaveposten uit, zoals tabak, alcohol en diesel. Die kostenposten stijgen ook, maar de lonen stijgen dus niet mee. Veel mensen zijn afhankelijk van de wagen om op het werk te raken, omdat investeringen in openbaar vervoer uitblijven. Zo werd de verhoogde dieseltaks één van de druppels die de emmer in Frankrijk deed overlopen, waar het protest van de 'gele hesjes' tegen de broekstriempolitiek nu al twee maanden aanhoudt. Dan hebben we het nog niet gehad over de huur. Die bedraagt soms zelfs tot de helft van het gezinsbudget, maar weegt in de indexkorf slechts voor een schamele 8 procent.

Koopkracht

Europa en dumping

Enorme fiscale en sociale verschillen in de zogenaamde Europese eengemaakte markt leiden tot fiscale en sociale dumping. Bedrijven voeren een sociale 'race to the bottom' om altijd maar goedkoper te produceren. Lidstaten doen net hetzelfde, maar dan op fiscaal vlak, om grote ondernemingen te lokken met gunstregimes, terwijl ze door de Europese instellingen worden 'gedwongen' de besparingspolitiek verder te zetten. En die besparingspolitiek betekent doorgaans koopkrachtverlies voor de mensen. Zij besparen, jij betaalt.

Flexibilisering

Door een doorgedreven flexibilisering is onzekerheid vandaag troef. Zo is deeltijds werk doorgaans geen vrije keuze, maar heeft dit wel gevolgen voor het inkomen. Hetzelfde geldt voor tijdelijke jobs (interim, tijdelijk contract). De inkomensonzekerheid die hiermee gepaard gaat bemoeilijkt het dagelijks leven en is een groot obstakel voor het vinden van een degelijke huur- of koopwoning.

Sociale zekerheid en openbare diensten

De ontmanteling van de sociale zekerheid leidt langzaam maar zeker tot meer armoede. De niet terugbetaalde medische kosten nemen toe en de werkloosheidsuitkeringen nemen sneller af in de tijd. Daarbij komt dat de meeste sociale uitkeringen nu al onder de armoedegrens liggen, terwijl de regering-Michel nochtans beloofde om die te verhogen.

De openbare diensten vormen een belangrijk stuk koopkracht voor de bevolking: openbaar vervoer voor een basismobiliteit, onderwijs als hefboom tegen armoede of kwalitatieve opvang voor kinderen en ouderen. We betalen met z'n allen belastingen om hiervan gebruik

te maken. Valt deze publieke dienstverlening weg, of wordt hierin fors bespaard, dan voelen we dit in het gezinsbudget.

Samen-leven

Tenslotte wijzen we nog op de veranderende realiteit van het gezinsleven. Tweeverdieners hebben het iets makkelijker om rond te komen. Vandaag zijn er echter een pak meer nieuw samengestelde gezinnen en eenoudergezinnen, die het financieel vaak lastiger hebben. Torenhoge energie- en woningprijzen zijn voor hen zeer moeilijk te dragen. Deze nieuwe realiteit moet doordringen bij beleidsmakers, opdat deze groepen niet keer op keer slachtoffer worden van het beleid.

Gemiddeld loon: vergis je niet

Het gemiddeld loon van de Belgische werknemer bedraagt €3.489 bruto. Dit wekt de indruk dat de meeste Belgen het wel goed hebben, aangezien iets meer dan €2.100 netto lang geen slecht inkomen is. Maar gemiddelden zijn bedrieglijk.

Neem bijvoorbeeld een groep van 11 werknemers met de volgende lonen: 3 maal €1.600; 2 maal €1.700; 1 maal €1.800; 4 maal €1.900 en 1 maal €5.500. Het gemiddeld loon is hier €2.100. Nochtans verdienen 10 van deze 11 werknemers (meer dan 90%) minder dan dat. Het mediaan inkomen daarentegen bedraagt €1.800. De helft verdient minder, de andere helft verdient meer. Eén uitschieter trekt het gemiddeld sterk naar boven.

Het mediaan brutoloon voor voltijdse werknemers bedraagt in ons land €3.095, oftewel ongeveer €1.950 netto. We stellen ook vast dat 10% van de werknemers (350.000 personen) minder dan €1.500 netto verdient.

Cynthia Ardu, bediende bij Lidl, lid BBTK

"Ik werk, maar zit toch dicht bij de armoedegrens. Alles is een kwestie van keuzes. Mijn wagen heb ik al opgegeven om zeker mijn huishuur te kunnen betalen. Als ik boodschappen doe, beperk ik me tot het strikt noodzakelijke."

"Mijn gezondheid is prioriteit, maar die facturen lopen snel hoog op."

"Ik ben alleen, zonder kinderen ten laste. Voor anderen moet het nog veel moeilijker zijn, zeker voor alleenstaande ouders. Mijn collega's, vrienden en familie zijn gelukkig heel solidair. Ik weet niet hoe ik het anders zou volhouden."

Verschillende jobs

"Ik heb er lang aan gedacht twee jobs te combineren, maar omwille van gezondheid, familiale redenen en de werkorganisatie bij Lidl is dat niet echt mogelijk. Mijn werkrooster varieert, standaard is het 24 uur per week, maar soms is dat veel meer, soms veel minder. Dat maakt een tweede baan om mijn uren aan te vullen zo goed als onmogelijk. Sommige collega's hebben nog een mini-job ernaast, zoals de verkoop van producten aan huis, maar ook dat levert absoluut geen zekerheid op."

Sonia Nuytemans, strijkster in de dienstenchequesector, delegee van de Algemene Centrale bij Diensten aan huis

"Omdat ik niet alleenstaand ben, en m'n partner werkt, is het voor mij iets gemakkelijker om rond te komen. Voor veel collega's is de situatie wel wat anders. Sommige moeders sparen het eten uit hun mond om ervoor te zorgen dat hun kinderen niets tekortkomen."

"De regering zegt dat ze aan de koopkracht werkt, maar de realiteit spreekt dat tegen. Alles wordt duurder. Collega's geven aan op het einde van de maand geen geld meer te hebben om hun auto vol te tanken. Voor die mensen wordt de situatie slechter, niet beter."

"Elke bedrijf kent grote en kleinere problemen, ook dat van ons. Maar in onze sector, als het over geld gaat, is het antwoord meestal: "Nee, er is geen geld". Nochtans is ons bedrijf een bloeiende onderneming met goede reserves, er zijn zelfs overnames. We willen niet onvoorzichtig met de centen omspringen, maar we kunnen onze werkgevers er wel op wijzen dat er middelen zijn."

"Wij eisen respect voor werknemers. Koopkracht is toch wel het grootste syndicaal thema. We willen allen hetzelfde bereiken, dat alles weer betaalbaar wordt. Vroeger moesten we werken om te leven, nu moeten we werken om te overleven: er is soms gewoon geen budget meer voor kleine extra's. Daar willen we iets aan veranderen. Daarom ondersteunen we ook de campagne voor 14 euro per uur. Het is een stap vooruit, het geeft de collega's weer wat moed. Iets om naar uit te kijken. Natuurlijk moeten mensen met een loonsverhoging en een hoger pensioen nog altijd opletten, met huur of een lening, maar ze kunnen dan tenminste tegen een stootje."

Alain, Horval-delegee bij SA Corman

"Ik ben tevreden over de campagne 'Fight for 14'. Die is afgeleid van de fastfoodwerkers in de Verenigde Staten, die al enkele jaren strijden voor een verdubbeling van het minimumloon tot 15 dollar per uur. Veertien euro per uur of 2.300 euro bruto per maand voor een voltijdse baan is toch echt wel een minimum. Dit is een eerste stap om de werknemers uit de miserie te halen."

"Teveel mensen hebben vandaag moeite om de eindjes aan elkaar te knopen. Zelfs met een loon van 16 euro per uur is dat niet evident. Hoe is dat dan voor collega's die minder verdienen?"

"We moeten de politici eraan herinneren dat een economie van een land maar draait door de koopkracht van de inwoners. De besparingsmaatregelen van vandaag gaat lijnrecht in tegen iedere relancelogica. Werknemers worden armer, zo kan het niet verder. Met 'Fight for 14' komt koopkracht weer centraal te staan. Het is een kwestie van gezond verstand en zal alle werknemers ten goede komen."

Peter, hoofddelegee van Horval bij Colruyt

"Ik hoor van veel mensen die in schuldbemiddeling zitten of met loonbeslag te maken hebben. Wanneer de betaalperiode van de premies aanbreekt, rijzen de vragen "Wanneer wordt de premie gestort?" en "Hoeveel bedraagt de premie?" Eén van mijn collega's heeft fysieke problemen en voldoet aan alle voorwaarden voor een landingsbaan. Zijn werk zou er werkbaar door worden. Helaas kan hij het zich niet veroorloven. Het loonverlies zou te groot zijn."

"De combinatie van fysiek belastend werk, hoge werkdruk en financiële stress zorgt trouwens voor een toename van het aantal conflicten. Een minimumloon van 14 euro per uur is absoluut nodig."

De ABVV-vakcentrales van de privésector voeren met de slogan 'Fight for €14' campagne om het minimumloon te verhogen. Nu ligt het minimumloon iets onder de 10 euro per uur, en dat is onvoldoende om niet in armoede te vallen en fatsoenlijk te kunnen leven. Daarom moet dit opgetrokken worden naar €14 per uur of €2.300 bruto. Dit minimumloon moet de levensduurte volgen en dus automatisch geïndexeerd worden, maar het moet ook gekoppeld worden aan de welvaartstoename (of de loonevolutie volgen).

Teken de petitie op www.fightfor14.be

Koopkracht

Wie een laag loon verdient ...

Frans

... heeft met moeite een dak boven het hoofd.

Frans Rommens, delegee in de sector van de maatwerk-bedrijven. "Wij horen schrijnende verhalen van collega's met kinderen: huurwoningen in slechte staat, barre omstandigheden, mensen die elke dag gaan werken en die naar de voedselbank moeten. Waar gaan we als maatschappij naartoe als hun loon gewoon niet volstaat? We leven toch in 2019, niet in 1919? Er is veel tijdelijke werkloosheid. Dat is een straf voor de werknemers. En wat zeggen de bazen? 'Je moet er maar zuinig mee zijn.'"

... vreest zelfs de postbode.

Giovanni Desmet, delegee voor Cataro in Gent, in de schoonmaaksector, vertelt ons dat veel werknemers maximaal 1.500 netto per maand verdienen, maar elektriciteit, huishuur, auto, enzovoort, zijn erg duur. Je zou er hopeloos van worden.

... werkt zich kapot.

Leslie Rutsaert, delegee in de dienstenchequesector in Merelbeke. "Een poetshulp verdient weinig in verhouding tot hoe zwaar het beroep wel is en je hebt ook maar weinig verlof om te rusten van de zware fysieke belasting. We vragen al jaren een hospitalisatie-verzekering. Hoe ouder onze werknemers worden, hoe meer we dat nodig hebben, zeker bij zo'n fysiek zware job. Waarom gunnen ze ons dat niet?"

... is het kotsbeu.

Michael Servaes, militant in de sector van de maatwerk-bedrijven. "Als je wil begrijpen waarom er protesten van gele hesjes zijn, ga dan eens kijken op de werkvloer: stuk voor stuk gewone burgers die kwaad zijn op zoveel onrecht."

Leslie

Michael

Taxshift: winnaars en verliezers

De fameuze taxshift was het stokpaardje van de federale regering-Michel en moest voor een fiscale omslag zorgen. Al snel bleek het gewoon oude wijn in nieuwe zakken. De forfaitaire aftrek voor beroepskosten en de belastingvrije som gingen omhoog, de werkgeversbijdrage werd verlaagd, de 30%-schijf in de personenbelasting werd afgeschaft ...

Philippe Defeyt van het *Institut pour un Développement Durable* (instituut voor duurzame ontwikkeling, IDD) berekende dat de taxshift een alleenstaande met een laag loon (1.503 euro netto) 86 euro per maand oplevert, rekening houdend met het verlies door de indexsprong van twee procent. Deze winst wordt een verlies van tien euro per maand voor een alleenstaande ouder met twee kinderen en een deeltijdse (2/3) baan. De overgrote meerderheid van de verliezers hier zijn vrouwen.

Gepensioneerden, langdurig zieken en alle niet-werkenden verliezen ook, want om de lagere

belasting op arbeid te financieren werden de btw en accijnzen verhoogd. De niet-werkenden betalen de rekening want zij zien die stijgende belastingen niet of veel minder gecompenseerd. Daarom gaan de twintig procent armste Belgen er netto op achteruit: de armste tien procent verliest zelfs gemiddeld 45 euro per maand.

De kleine winnaars zijn de gemiddelde en boven-gemiddelde inkomens. Zij winnen 32 tot 78 euro per maand. De grote winnaars zijn de werkgevers. Zij kregen van de regering-Michel een cadeau van een kleine negen miljard euro, als we er de verlaging van de vennootschapsbelasting van 34 naar 25 procent bij optellen.

De regering-Michel laat met haar fiscaal gegoochel een zware budgettaire erfenis na want de factuur van de taxshift is niet gedekt. Die put moet op één of andere manier gedicht worden door een volgende regering. Het zal ons benieuwen bij wie de volgende federale regering dan gaat aankloppen.

Goed om weten: de lagere inkomens kennen een netto-stijging door de taxshift maar ze houden er niks aan over door de stijgende facturen, loonmatiging, en besparingen in de sociale zekerheid en bij de overheidsdiensten.

Gaat mijn loon omhoog in 2019?

- **Sowieso een beetje.**

De taxshift wordt toegepast en de nettolonen gaan ietsje omhoog. Daarnaast zijn er nog de ervaringsbarema's, die de regering-Michel eigenlijk wou afschaffen, die je loon kunnen doen stijgen.

- **Misschien wel wat meer, maar dat is onzeker.**

- o De spilindex zou pas in december 2019 bereikt worden en dan worden de sociale uitkeringen, de ambtenarenlonen en de lonen in de privésector pas in 2020 met zo'n 3,8% geïndexeerd.
- o Een interprofessioneel akkoord (zie hiernaast) kan een loonstijging betekenen, maar midden januari heeft de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven de theoretische loonmarge voor 2019-2020 bepaald op 0,8%. Werkgeversorganisatie VBO pint zich hier nu op vast terwijl ze eerst sprak over een marge van 1,1%. Daarmee staan we ver af van de eisen van het ABVV. Voor ons klopt de berekening van de marge overigens niet want de hogere productiviteit wordt niet meegeteld, net als de jaarlijkse 13 miljard subsidies aan bedrijven.

- **In geen geval helemaal niet.**

Rekening houdend met bovenstaande (indexering, barema's, ...) zal je loon licht stijgen. Maar zonder interprofessioneel akkoord komt daar niks bovenop. Tenzij de eis voor loonsverhoging in jouw sector gehoor vindt.

Niemand mag achterblijven

Daarom willen wij:

- het minimumloon optrekken naar 14 euro per uur oftewel 2.300 euro bruto per maand
- een loonsverhoging voor alle werknemers zodat iedereen deelt in de toegenomen welvaart
- betere jongerenlonen zodanig dat zij een goede start kunnen nemen
- een minimumpensioen van 1.500 euro netto en een pensioen gelijk aan 75% van het gemiddeld verdiende loon
- alle sociale uitkeringen optrekken tot 10% boven de armoedegrens
- gelijk loon voor gelijk werk
- betaalbare overheidsdiensten en redelijke facturen voor energie, water, verwarming en andere levensnoodzakelijke diensten
- een meer rechtvaardige fiscaliteit waardoor de belastingdruk verschuift naar kapitaal-krachten en grote bedrijven

Vraag Antwoord

Wat is een interprofessioneel akkoord?

Een interprofessioneel akkoord of IPA is een akkoord dat om de twee jaar gesloten wordt tussen de toppers van de vakbonden en werkgeversorganisaties van de privésector. Het gaat over de lonen en arbeidsvoorwaarden maar ook over vorming, de regelingen voor brugpensioen- stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT) en landingsbanen, verplaatsingskosten,...

1 Waarom is het belangrijk?

Omdat het van toepassing is op alle werknemers in de privésector. De 'loonmarge' die in het kader van een IPA onderhandeld wordt, de marge voor de loonsverhogingen de komende twee jaar, vormt de basis voor de loononderhandelingen in de sectoren en vervolgens in de ondernemingen. Het is belangrijk dergelijk kader af te spreken zodat de werknemers uit de hele privésector, ook in de sectoren waar de vakbonden minder sterk

staan, een garantie hebben op betere lonen en arbeidsvoorwaarden. Net omdat de krachtsverhoudingen op het terrein verschillen, moet een IPA dus in de eerste plaats een solidariteitsakkoord zijn.

2 Hoe wordt de loonmarge bepaald?

De loonmarge wordt onderhandeld tussen de vakbonden en werkgeversorganisaties. Deze berust op de loonnorm die vastgelegd wordt door de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven die op zijn beurt gebonden is aan de wet op de competitiviteit die de berekeningsmethode voorschrijft. Hierbij wordt rekening gehouden met de verwachte loonevolutie in onze drie buurlanden: Duitsland, Frankrijk en Nederland. Het idee is om de lonen bij ons niet sneller te laten stijgen om 'de concurrentiepositie van de bedrijven te handhaven'. Er worden ook 'correcties' ingebouwd, maar voornamelijk richting beneden (foutenmarge, inhalen 'historische loonkloof').

3 Als er een akkoord komt, krijgt iedereen dat dezelfde loonstijging?

Neen, de loonmarge die bepaald wordt in het IPA (vorige keer 1,1%) betekent niet dat iedereen sowieso dat percentage aan loon zal krijgen. Het is binnen je sector en vervolgens je bedrijf dat de vakbonden en werkgevers kunnen afspreken hoe ze aan de slag gaan met dit cijfer zonder garantie dat dit ook gehaald wordt. Er kan gekozen worden voor procentuele verhogingen, forfaits, hogere bijdragen in de groepsverzekering ...

4 Kan of moet de regering tussenkomen?

De regering moet het akkoord goedkeuren want sommige afspraken kunnen gevolgen hebben voor de overheidsfinanciën, bijv. voordelen buiten de RSZ om, terugbetalingen trein (80% werkgever en 20% staat).

5 Wat als er geen akkoord komt?

De regering heeft de laatste zeg en kan de loonmarge vastleggen.

Wat wil je vakbond?

Na jarenlange loonblokkering en een indexesprong ten voordele van de bedrijven, is het tijd om jouw inspanningen te laten lonen. Dat is mogelijk want de economie trekt aan en de winsten stijgen, winsten die geboekt worden door jouw hogere productiviteit en dringend rechtvaardiger verdeeld moeten worden.

Dit betekent meer koopkracht, een stevige marge voor loonsverhogingen in te vullen via vrije onderhandelingen op sector- en vervolgens op bedrijfsniveau, een verhoging van het minimumloon richting 14 euro per uur of 2300 euro bruto per maand, zodat iedereen fatsoenlijk kan leven. Dit minimumloon moet voortaan automatisch gekoppeld worden aan de welvaartstoename en dus automatisch toenemen met de afgesproken loonmarge op interprofessioneel niveau.

We willen ook meer afspraken maken over de kwaliteit van jobs, via een recht op 5 dagen opleiding voor alle werknemers, maatregelen om de werkdruk te verminderen, stappen naar een collectieve arbeidsduurvermindering zonder loonverlies. En we willen grenzen stellen aan de flexibiliteit door uitzendarbeid te beperken en elke vorm van flexibiliteit zal eerst onderhandeld moeten worden met de vakbonden.

Daarnaast willen we de eindloopbaanmaatregelen aanpassen. Er moeten billijke voorwaarden komen voor landingsbanen en werkloosheid met bedrijfstoeslag.

Solidariteit tussen arbeiders, bedienden en kaders: het werkt

Bij Total Olefins Antwerp voerden de kaderleden onlangs prikacties. De oorzaak was een aanslepend conflict rond overuren. Dankzij de solidariteit tussen werknemers en doorgedreven onderhandelingen van de vakbond werd eind november een goed akkoord bereikt.

Het probleem van de overuren bij de hoofdoperatoren sleepte al lang aan en er werd door de bedrijfsleiding geen oplossing aangereikt. Daarnaast was er ook al langer sprake van dat kaderleden zouden overgaan naar het bediendestatut. "Die samenloop maakte dat de onvrede escaleerde", stelt AC-delegee voor de bedienden Ivan Soffers. "Je moet je voorstellen dat je dag in dag uit dagen van twaalf uur moet kloppen. Dat hou je niet vol, dat beseft iedereen." De onvrede kon op veel bijval en begrip rekenen van de bedienden en arbeiders bij Total.

Prikacties

De kaderleden zijn daarom doorheen november begonnen met prikacties. De productie bleef wel draaien maar op een zogenaamd 'weekendregime', een minimum-bezetting waarbij de veiligheid altijd wel gerespecteerd werd. De directie vroeg daarop een verzoeningsprocedure aan bij de FOD Werkgelegenheid.

Na intensieve onderhandelingen werd op 29 november een akkoord bereikt. Dat bepaalt onder meer dat er extra

mensen zullen komen via een doorgroeiproject. Dit zou het aantal overuren snel moeten terugdringen. Het akkoord werd met een grote meerderheid aanvaard.

ABVV Chemie klaar om alle werknemers te verdedigen

Een positieve uitkomst die er zeker gekomen is dankzij de ruime steun van het voltallige personeel voor de acties. "Ook de inbreng van de regionale vakbondssecretarissen, die meerdere keren mee aan tafel zijn komen zitten, heeft ons erg geholpen", benadrukt Soffers.

Dit akkoord toont ook dat de Algemene Centrale – ABVV klaar is om al haar leden bij te staan: de arbeiders, de bedienden én de kaderleden. Een sterkere samenwerking tussen alle statuten zal onze vakbond enkel versterken. Het zal ons beter in staat stellen om efficiënt sociaal overleg te organiseren en alle werknemers beter te verdedigen.

Asbest? Check!

Al decennialang is geweten dat asbest kankerverwekkend is. Nochtans is de strijd tegen het gebruik van dit mineraal, dat voornamelijk in Rusland wordt ontgonnen, nog lang niet achter de rug. Het blijft heel courant in tal van landen overal ter wereld. De internationale asbestlobby heeft nog lang haar laatste woord niet gezegd. Het terugschroeven van veiligheidsmaatregelen door extreem-rechtse regeringen, zoals die van Trump in de VS, is daarvan een onrustwekkend symptoom. Ook bij ons er nog teveel onwetendheid en laksheid inzake asbest. Met pijnlijke – en dodelijke – gevolgen voor werknemers.

Preventie in woord en daad

Sinds eind september vorig jaar loopt daarom de campagne 'Wees alert voor asbest', op initiatief van Fedris, het Federaal agentschap voor beroepsrisico's, en Constructiv, de dienstverlenende organisatie van en voor de bouwsector. Op een speciale website wordt een massa aan nuttige informatie ter beschikking gesteld om het bewustzijn over de gevaren van asbest te vergroten en de blootstelling van werknemers te verlagen. De website is zowel nuttig voor werknemers in de bouwsector als voor particulieren. Je vindt er ook tips om asbest op te sporen, en wat je moet doen als je er effectief mee geconfronteerd bent.

Meer dan een drill

De Algemene Centrale – ABVV blijft uiteraard niet bij de pakken neerzitten. In de komende weken worden specifieke vormingen volledig gewijd aan de asbest-problematiek voor alle afgevaardigden uit de bouwsector. Dat zijn er bijna 300. De film 'Ademloos', over de misdaden van asbestfabrikant Eternit, zal onder andere worden vertoond. Het doel van de opleiding is niet alleen sensibiliseren maar ook heel praktijkgericht de juiste reflexen inoefenen om beroepsziekten te voorkomen. Ieder slachtoffer is er één te veel en asbest heeft er doorheen de jaren al meer dan genoeg geëist. Het moet definitief stoppen.

Vragen over asbest?

Download de AsbestCheck app

Heb ik asbest in huis? Veel mensen stellen zich terecht die vraag. De kans dat er in je woning asbest zit, is relatief groot. Vooral indien ze tussen 1950 en 2000 gebouwd of grondig verbouwd werd.

De AsbestCheck app kan je steeds helpen nagaan of je al dan niet te maken hebt met asbest. En je vooral de weg wijzen als het zo is!

➔ Meer info op www.alertvoorasbest.be

Vergeet niet om de interactieve app van ABVV Bouw te downloaden op je smartphone. Die laat je toe om op de hoogte te blijven van de loon- en arbeidsvoorwaarden en van de actualiteit in je sector. Met de app bereken je ook in een handomdraai je opzegtermijn.

En like de Facebook-pagina van ABVV Bouw.

Rode leidraad voor een ander en beter 2019

Welkom in deze vernieuwde editie van De Nieuwe Werker. Onze welgemeende beste wensen voor dit nieuwe jaar waarin we elk van jullie een goede gezondheid, kameraadschap en een constructief overleg toewensen. We wensen zowel jullie als onszelf ook een compleet ander jaar toe, want 2019 wordt speciaal: onderhandelingen voor het interprofessioneel akkoord, daarna de sectorale akkoorden, tussendoor nog politieke verkiezingen, en minstens tot dan nog moeizaam gepalaver in het federaal parlement en wat nog overblijft van de regering-Michel.

Geen euforie, maar hoop

We kondigden al eerder de langzame val van de regering aan. Het was de kroniek van een kibbelkabinet, een afbraakregering, een asociaal beleid, een rechtse visie op een individuele maatschappij. Een knieval is het geworden van de individuen die niet in staat waren om de democratie te aanvaarden.

”

Het is ook aan ons als syndicale beweging om de rode draad zichtbaar te maken

En toch heerst er geen hoera-sfeer bij ons, noch bij zij die de rechtse regering al vier jaar bekampen. Dit zou ongepast zijn, aangezien de gevolgen van het koude beleid zich nog alle dagen laten voelen. Daarom streven we naar een ander 2019, een positief jaar waarin groepen niet tegen elkaar worden opgezet. Waarin je met volle overtuiging kunt zeggen, het was een goed jaar voor iedereen, niet alleen the happy few. Met, als het even kan, eindelijk opnieuw koopkracht, écht werkbaar werk, een volwaardig pensioen, een gezonder leefmilieu, vlottere mobiliteit, een verlaging van de btw op energie en de ombuiging van de stijgende armoedecijfers.

Creatief onderhandelen

Terwijl de onderhandelingen van het interprofessioneel akkoord volop aan de gang zijn, en we deze met volle

aandacht blijven volgen, worden de ogen ook al gericht op de sectorale afspraken die daaropvolgend moeten gemaakt worden. Het lijkt wel alsof de uitvoering van de vorige akkoorden nog maar net achter de rug is, en toch is het geen moment om op onze lauweren te rusten. Het is tijd om na te denken over de uitdagingen van de sectoren en de bedrijven. En die zijn niet van de minste.

De technische comités van de sectoren worden daarom al ingepland. Er wordt uitgekeken naar de creativiteit van de gesprekspartners om samen te bouwen aan onze gezamenlijke toekomst. Ook al lijkt dat vaag en voorspelbaar, dat is wel wat we willen (blijven) doen met het paritair overleg.

Rode draad

Het lijkt soms wat abstract en hol in tijden zonder regering, maar in het voorjaar zijn er ook verkiezingen voor de Belgische federale en regionale parlementen, en voor Europa. We hebben er als ABVV-Metaal alle belang bij om permanent goed uit te leggen wat de inzet daarvan is. Want, hoewel we de volgende maanden weer om de oren zullen geslagen worden met tegengestelde meningen en grote uitspraken, is het ook aan ons als syndicale beweging om de rode draad zichtbaar te maken. Om doorheen die dagelijkse waas te kijken en de eigen lijn aan te houden. Niet alleen om aan te geven waar we tegen zijn, maar ook waar we wél voor ijveren.

Laten we daar het eerste standpunt van ABVV-Metaal mee besluiten: we gaan samen voor een ander 2019, met een boodschap van warmte, want de samenleving maken we met ons allemaal.

Georges De Batselier
Voorzitter ABVV-Metaal

Elektriciens willen betere balans tussen werk en privé

In november 2018 organiseerde ABVV-Metaal een grote enquête om de (on)werkbaarheid te onderzoeken in de sector van de elektriciens. Een maand lang peilden we per e-mail naar de ervaringen van onze leden en militanten.

Ortwin Magnus, ondervoorzitter ABVV-Metaal, geeft toelichting. "Dit is een typische kmo-sector waar veel van onze leden werken in een firma zonder vakbond. Daarom peilden we, aanvullend op onze getrapte overlegstructuur via secretarissen en militanten, naar de zorgen van de leden die we moeilijker bereiken."

Resultaten

De enquête kreeg een ruime respons. De resultaten geven interessante inzichten in de werksituatie van de elektriciens. Uit de enquête blijkt dat negen elektriciens op tien een impact van het werk ondervinden op hun privéleven. 90 procent van de elektriciens wil maatregelen voor een betere combinatie tussen werk en privé.

Tegelijk geeft de enquête duidelijk de noodzaak aan van voldoende vorming voor de elektriciens. Bijna twee derde moet het stellen met één dag vorming of zelfs minder. Zes op tien elektriciens vinden dat (terecht) te weinig om de technologische veranderingen in de sector aan te kunnen.

Ten slotte maakt de enquête ook duidelijk dat een betere vergoeding voor verplaatsingstijd en een regeling voor weerverlet een sectorprioriteit moeten zijn.

Wat nu?

Het is geruststellend dat onze belangrijkste aandachtspunten (mobiliteit, koopkracht, werkbaar werk) bevestigd worden, en dat we ook frisse nieuwe ideeën kregen aangereikt. ABVV-Metaal gaat met de resultaten aan de slag en legt de gesignaleerde problemen alvast op tafel bij de volgende onderhandelingen.

Vormingsfonds wordt loopbaanfonds in de metaal

Eind 2018 schreven de werknemers- en werkgeversorganisaties van de metaalverwerkende industrie een stukje geschiedenis. Alle vertegenwoordigers van de opleidingsfondsen van onze sector kwamen samen om de bakens voor de toekomst uit te zetten. Zo werd de transformatie van onze vormingsfondsen tot loopbaanfondsen officieel ingezet.

Drie werven

Het voorbije jaar werd hard gewerkt in het opleidingslandschap. De eerste werf betrof de informaticasystemen van de diverse fondsen. Er werd besloten om één gemeenschappelijk softwarepakket te ontwikkelen dat door iedereen zal gebruikt worden. De tweede werf gaat over communicatie. Het is de bedoeling om een uniforme communicatiestrategie- en stijl te creëren met een gemeenschappelijke website en naam. De derde werf gaat over de evolutie van vormingsfondsen naar loopbaanfondsen.

”

Integrale aanpak wapent werknemers en bedrijven voor de toekomst”

Van vormingsfonds naar loopbaanfonds

Voorzitter Georges De Batselier vat deze transformatie goed samen: "Door te evolueren van vormingsfonds naar loopbaanfonds willen we inspelen op de vele veranderingen waar onze werknemers en bedrijven vandaag mee geconfronteerd worden. Ik denk dan bijvoorbeeld aan industrie 4.0 en de steeds verdergaande robotisering en digitalisering. Ook de arbeidsmarkt verandert, en we moeten ervoor zorgen dat onze mensen hun loopbaan meer in eigen handen kunnen nemen. De tijd dat iemand heel zijn leven in het zelfde bedrijf is tewerkgesteld, ligt al een tijdje achter ons. Een loopbaanfonds wil op deze uitdagingen een proactief antwoord bieden."

Welkom mtech+

Bij dit alles hoort uiteraard ook een nieuwe naam. Dat wordt (wellicht) 'mtech+', al moet die nog formeel goedgekeurd worden door alle provinciale fondsen. "Vanaf nu zijn we het loopbaanfonds van de metaal- en technologische industrie. Het plusteken illustreert dat wij zoveel meer doen dan enkel opleidingen aanbieden en financieren. Ook duurzame inzetbaarheid en werkbaar werk zijn belangrijke hefboomen. Een integrale aanpak is noodzakelijk om zowel onze werknemers als onze bedrijven te wapenen voor de toekomst", stelt voorzitter De Batselier.

Opleidingsfondsen in de metaalsector: een spoedcursus

Voor wie niet vertrouwd is met de structuur van onze opleidingsfondsen, hier een overzicht. Op Vlaams niveau is er INOM, paritair beheerd door de metaalvakbonden en werkgeversfederatie Agoria. INOM is een volwaardig vormingsfonds: bedrijven kunnen er terecht voor opleidingssubsidies, er worden diverse projecten opgezet met het onderwijs, bedrijven, enzovoort.

Daarnaast heeft elke Vlaamse provincie een provinciaal vormingsfonds. TOFAM Oost-Vlaanderen, TOFAM West-Vlaanderen, FTMA in Antwerpen, FTML in Limburg en RTM in Vlaams-Brabant. Ook deze fondsen worden bestuurd door de metaalbonden en Agoria. Ze hebben een eigen en onafhankelijke werking, afgestemd op de specifieke noden in de provincie. Dat zijn enkel de arbeidersfondsen. Elke provincie heeft ook nog eens zijn eigen bediendenfondsen.

Eerlijke transportsector? Simpel: betaal deftig loon, en sloop de sociale dumping

2018 was een jaar vol ups en downs. Ups zoals het fantastisch BTB-congres, overwinningen zoals bij Aviapartner, succesvolle mobilisaties tegen sociale dumping in de transportsector, het afslaan van de zoveelste aanval op de wet-Major. Er is nog altijd werk aan de winkel, daarom zetten we dit jaar volop in op de campagne Fair Transport.

BTB-militanten voeren actie aan de Belgisch-Franse grens in Rekkem. ►

Wat was het hoogtepunt in 2018?

Frank Moreels: "Voor BTB was dat ons statutair congres, waarvan het welslagen in de goede voorbereiding in onze gewesten en vakgroepen zat. Het straalde inhoud, dynamiek, kracht en vooral ... kameraadschap uit. We kregen complimenten van onze militanten en gasten. Daar mogen we trots op zijn."

"Er waren ook geslaagde acties tegen sociale dumping, onze strijd voor veilige en comfortabele parkings, ons verzet tegen Uber, de staking op Aviapartner... En niet te vergeten: het compromis over het statuut van de dokwerkers, dat er kwam onder druk van de BTB. Het maakte een einde aan de zoveelste aanval van Huts op de dokwerkers. BTB mag trots zijn op wat we bereiken."

Hoe zal 2019 er uitzien?

"Het is een verkiezingsjaar, waarbij we niet enkel moeten hopen dat deze rechtse coalitie vervangen wordt door één waar links wél in vertegenwoordigd is. We zullen ons hiervoor als BTB blijven engageren. Het beleid van de regering-Michel-De Wever was nefast voor werknemers. Wat mij zwaarst op de maag ligt, is hun kiezersbedrog over de pensioenleeftijd. Geen woord tijdens de verkiezingscampagne over de verhoging daarvan, bij geen enkele regeringspartij. Toch was het één van hun eerste beslissingen. Dankzij Michel en De Wever moeten we langer werken, voor minder pensioen. Bovendien wachten we nog altijd op een regeling voor de zware beroepen. We moeten een andere regeringscoalitie hebben, één waar de socialisten wel in zitten. Maar er zijn ook uitdagingen voor de BTB zelf."

Zoals?

"Opnieuw verzamelen zich donkere wolken boven de wet-Major. In de strijd tegen drugtrafiek in de haven worden dokwerkers gestigmatiseerd. We zijn het beu dat onze dokwerkers, die jaar na jaar zorgen voor economische groei in de havens, steeds opnieuw als enigen met de vinger worden gewezen. We zijn klaar om opnieuw in het verzet te gaan mocht men onder het excuus van de 'war on drugs' de wet-Major willen aanvallen."

"In het goederenvervoer proberen we al jaren deftige lonen te plakken op de nieuwe functieclassificatie. Maar het overleg stoot op een harde weigering van de werkgeversfederaties. Dan is het niet verwonderlijk dat transportfirma's geen chauffeurs vinden. Wat ons betreft is niet het chauffeurstekort het echte probleem. Wel het tekort aan werkgevers die hun chauffeurs een deftig loon willen betalen. Trek de lonen op en dan zal je chauffeurs vinden."

"Dat ACV Transcom zich laat vangen aan de verdragingsmanoeuvres van FEBETRA, UPTR en TLV verwondert ons. We hebben geen werkgroepen nodig om daarover voor de zoveelste keer te palaveren. BTB wil boter bij de vis. De uurlonen in de schoonmaaksector zijn zelfs hoger dan die van de beroepschauffeur. We gaan de druk opvoeren om de lonen in het wegvervoer op te trekken en we hopen dat de ACV-collega's mee daarvoor zullen gaan."

"BTB steunt immers ook de eis voor de verhoging van het minimumloon: 14 euro minimum per uur of 2.300 euro per maand, dat is ons streefdoel. We onderschrijven de campagne 'Fight for 14'."

”

Op 27 maart defileren de rode vestjes in Brussel

De strijd tegen sociale dumping blijft een prioriteit?

"Sociale dumping is de wereld nog niet uit, integendeel. Zowel in het goederen- als het personenvervoer, de binnenvaart, de riviercruisector... De kanker blijft woekeren. Wij blijven vechten voor een eerlijke transportsector. Daarmee zijn we het jaar alvast begonnen op 7 januari door enkele grensposten te blokkeren. We vinden geen slecht 'Mobility Package' dat de rechten van truck- en buschauffeurs vermindert. De actie was succesvol, want in de commissie-Transport van het Europees parlement werden die stupide voorstellen weggestemd. Mee onder druk van Kathleen Van Brempt (sp.a) en Hugues Bayet (PS), het moet gezegd."

"Wat op tafel ligt is wraakroepend en zal de veiligheid van alle weggebruikers in gevaar brengen. Europa morrelt aan de rij- en rusttijden van bus- en vrachtwagenchauffeurs. Langere rijtijden, met minder rust, betekent meer vermoeidheid achter het stuur."

"Noteer 27 maart 2019 in jullie agenda. Op 27 maart defileren de rode vestjes in Brussel om 'Fair Transport' te eisen in Europa. Ik roep elke BTB'er op zich hiervoor te mobiliseren. We vechten voor hoogwaardige banen voor transportwerkers en een veilige, betrouwbare service voor klanten. Een eerlijke transportsector? Simpel: betaal een deftig loon en sloop de sociale dumping."

Welk statuut voor sekswerkers?

Op 22 november vond in Namen een colloquium plaats rond het beroepsstatuut van sekswerk(st)ers. Horval-secretaris van Namen-Luxemburg Tiphaine Malchair nam deel.

De vzw Education populaire AFiCo-CEPAG, de vakbond van sekswerk(st)ers UTSOPI (Unie van sekswerkers georganiseerd voor onafhankelijkheid), Horval Namen, vzw Espace P. en sprekers van Waalse en Vlaamse verenigingen en instellingen waren aanwezig om te spreken over arbeidsvoorwaarden en het belang van een wettelijk statuut van en sociale bescherming voor sekswerkers. In Antwerpen werkt Horval al jaren met verschillende organisaties samen ter bescherming en begeleiding van sekswerkers, op vlak van contracten maar ook rond sociale zekerheid, huisvesting, huurcontracten ...

ABW Horval wil de syndicale gesprekspartner worden voor sekswerkers en samenwerken met de sectorale gesprekspartners. Voor onze centrale maken Tiphaine Malchair en Yvan De Jonge werk van sociale bescherming voor en vertegenwoordiging van sekswerkers. In Antwerpen bestaat al sociale ondersteuning voor sekswerkers, dankzij organisaties als Ghapro vzw. Langs Naamse kant staat vzw Espace P. klaar met raad en daad voor deze werknemers. Er is nog veel werk aan de winkel: juridisch, op vlak van gezondheid, psychologische begeleiding, enzovoort.

Gedoogd

In Antwerpen hebben sekswerkers doorgaans het statuut van zelfstandig ondernemer, ook al werken velen in het zwart. Yvan De Jonge: "Wij kennen de realiteit onvoldoende om een correcte evaluatie te maken. Sekswerk wordt gedoogd door de lokale overheid, en wordt dus eigenlijk nog steeds als illegaal beschouwd. Prostitutie staat in de strafwet."

Volgens Tiphaine Malchair mag "sekswerk en mensenhandel niet op dezelfde hoop worden gegooid. Mensenhandel moet absoluut streng bestraft worden. Maar veel sekswerkers doen dat werk vrijwillig."

Vooroordelen overboord

Er is weinig aandacht voor deze sector, ook al weet iedereen dat hij bestaat. Sekswerkers ervaren moeilijke arbeidsvoorwaarden, hebben geen écht statuut, noch sociale zekerheid of een aangepaste werkruimte. Tiphaine Malchair: "Volwassenen hebben het recht om hun lichaam te gebruiken zoals ze dat wensen en daar ook geld mee te verdienen, zolang het met vrijwillige instemming van alle deelnemers gebeurt. Deze werknemers verdienen een degelijk statuut. De vooroordelen moeten overboord, een mentaliteitswijziging is nodig. Misbruiken moeten uiteraard bestraft worden."

Yvan en Tiphaine vinden dat sekswerkers een vakbond nodig hebben. Die zou hen kunnen begeleiden naar de reguliere arbeidsmarkt, hen kunnen organiseren opdat ze gehoor zouden vinden bij de overheden.

Eén belangrijk punt blijft onopgelost: het imago en de belangstelling voor de sector. "Er is weinig belangstelling voor deze groep omdat velen ervan zich in een grijze zone bevinden. Veel organisaties haken af omdat de succesfactor vooraf niet gekend is", vertelt Yvan. Volgens Tiphaine blijft het een gevoelig onderwerp omdat het zo onbekend is: "er moeten nog veel vooroordelen afgebroken worden."

Julie Arcelin, UTSOPI-militante

"Wij zijn geen 'seksobjecten', maar politieke onderwerpen. We aanvaarden geen geweld, niet van klanten noch van de samenleving, waarvan we al te vaak het slachtoffer zijn. We aanvaarden de vooroordelen niet, we weigeren een etiket opgekleefd te krijgen, we weigeren dat ons leven en ons verhaal bepaald worden door minachting. Sociale uitsluiting is onaanvaardbaar, zeker van mensen die zich in de meest onzekere en kwetsbare omstandigheden bevinden. Er is geen keuze tussen een wereld met of zonder prostitutie, maar wel tussen legale en illegale prostitutie. Prostitutie zal altijd bestaan, ook als het verboden is. De vraag is onder welke omstandigheden het zal bestaan."

14 december: nationale actiedag

Op 14 december 2018 organiseerde het ABVV een nationale actiedag. De militanten van ABVV Horval eisten vooral een loonsverhoging voor 2019 en een evolutie naar een minimumloon van 14 euro per uur voor een waardig leven. Eén van de bezorgdheden was ook de pensioenhervorming van de regering, die ons langer wil laten werken voor minder geld en toegang tot het brugpensioen steeds strenger maakt.

Horval besloot die dag te focussen op stakingen in de bedrijven en die, indien nodig, te blokkeren.

Het ordewoord werd bijzonder goed opgevolgd. In alle Horval-afdelingen werden meerdere stakingspiketten opgezet. Verschillende grote bedrijven bleven dicht of er werd nauwelijks geproduceerd: AB Inbev, Algist Bruggeman, Bidfood, Cargill, Chaudfontaine, Chocoladebedrijf Jacques, Coca-cola, Colruyt Wallonië (vertraging van het wagenpark), de gezinshulpdiensten, Friesland Campina, Fuji Oil, Lunch Garden, Lutos, McDonald's, Mondelez, Plukon, Pluma, Sunparks, Tropicana (PBI), Vandemoortele, Veurne Snackfoods...

In Namen ontmoette een delegatie geleid door ABVV Horval (Patrick Mertens en Tiphaine Malchair) MR-afgevaardigde David Clarinval om hem ons project 'Fight for €14' uit te leggen en een licht te werpen op de dagelijkse moeilijkheden van onze leden. Onze delegatie Catherine overhandigde hem het memorandum FF14, dat op 4 oktober gelanceerd werd in de context van de internationale actie die in de Verenigde Staten begon als 'Fight for \$15'.

Daarnaast waren er ook nog andere acties zoals: informatievergaderingen, werkonderbrekingen, verdelen van flyers in de ondernemingen en winkelcentra, betogingen...

2019-2020: het woord is aan jou

2019 is begonnen, en het wordt een intens jaar, op politiek, sociaal en syndicaal vlak. De besprekingen zijn aan de gang binnen de Groep van 10, met het oog op een interprofessioneel akkoord. Het resultaat hiervan zal een weerslag hebben op de grote lijnen van de rechten en arbeidsvoorwaarden van alle werknemers voor de komende twee jaar.

Een andere belangrijke datum dit jaar is 26 mei: op die dag vinden federale, regionale en Europese verkiezingen plaats. De afgelopen vier jaar moesten we de aanvallen van de rechtse regering ondergaan. Nu hebben we eindelijk de mogelijkheid om het tij te keren. Wij hopen op een koersverandering met een ander, progressiever beleid dat streeft naar meer sociale gelijkheid en meer rechtvaardigheid.

Tot slot wordt november een bijzondere maand met het 19de statutair congres van de BBTK. Dit is een belangrijk moment in de geschiedenis van onze vakorganisatie, die dit jaar haar 126-jarige bestaan viert.

Jullie eisen zijn ook de onze

We komen even terug op het nieuwe jaar en op wat de werknemers zichzelf kunnen toewensen. Meer koopkracht, een beter evenwicht tussen werk en privéleven, eindeloopbaanregelingen om het vanaf een bepaalde leeftijd wat rustiger aan te doen, gemakkelijke toegang tot beroepsopleidingen, kwalitatieve jobs en werkzekerheid... Deze punten waren voor ons altijd al van essentieel belang en wij blijven ze in de toekomst verdedigen. Daarom zijn een volwaardig interprofessioneel akkoord dat echte vooruitgang mogelijk maakt, en de daaropvolgende onderhandelingen tussen de sociale gesprekspartners binnen de verschillende sectoren, van doorslaggevend belang.

Om in te spelen op de verwachtingen van de werknemers, geven we jullie het woord. Wat zijn jullie prioriteiten inzake koopkracht? En mobiliteit? Hoe moeten mogelijke vormen worden georganiseerd? Welke eindeloopbaanmaatregelen moeten volgens jullie koste wat het kost geïmplementeerd worden?

Je beantwoordt alle vragen via tiny.cc/je_eisen_2019. Kies wat voor jou het belangrijkste is en onder welke vorm je hiervan wenst te genieten of dit wenst toe te passen. Wij houden rekening met je feedback en je verwachtingen om de eisenbundels in de verschillende sectoren in de komende weken zo goed mogelijk voor te bereiden.

Meer koopkracht

De laatste jaren zijn de productiviteit en de winsten van de bedrijven (en dividenden voor aandeelhouders) sneller gestegen dan het loon van de werknemers. Na een lange periode van loonmatiging is het tijd voor een inhaalbeweging. Het behoud en de versterking van de koopkracht zijn een evident recht waar bovendien de hele economie, alle werknemers, consumenten en bedrijven voordeel uit halen. De mogelijkheden om de koopkracht van de werknemers te verhogen zijn legio: verhogingen van de reële lonen, verhogingen van het minimumloon, speciale premies, enzovoort.

Rechtvaardige mobiliteit

Lagere kosten voor woon-werkverplaatsingen maken een groot verschil in de portemonnee. Dit kan bijvoorbeeld via de integrale terugbetaling van het openbaarvervoersabonnement, via een fietsvergoeding, door een correcte compensatie bij gebruik van de privéwagen of de toekenning van een bedrijfswagen. Er bestaan tal van mogelijkheden om de mobiliteit van werknemers te vereenvoudigen.

Het mobiliteitsbudget, dat op de politieke agenda staat sinds het wetsontwerp vorig jaar werd goedgekeurd, zou door de sociale partners gebruikt kunnen worden bij de sectorale onderhandelingen.

Kwaliteit van werk en leven

In alle sectoren proberen werkgevers druk uit te oefenen en steeds meer flexibiliteit te eisen. De werklast wordt onhoudbaar, er wordt overmatig gebruik gemaakt van deeltijdse werknemers en onzekere contracten, voor het personeel is het moeilijk om werk en gezin op een degelijke manier te combineren ... Hiervoor is een nieuw evenwicht nodig. We hebben het al meermaals gezegd,

dit moet via een collectieve arbeidsduurvermindering met compenserende aanwervingen. Uitzend- en onzekere contracten beperken, het aantal uren van de deeltijdse werknemers optrekken, een betere omkadering van de flexibiliteit, een tewerkstellingsgarantie waarborgen, occasioneel telewerk openstellen voor werknemers, realistische criteria hanteren voor een menselijker werkdruk, een tussenkomst voorzien in de kosten voor kinderopvang, enzovoort. Dit zijn allemaal mogelijke oplossingen voor een betere kwaliteit van het werk.

Rustige eindloopbaan

De laatste jaren ging de pensioenleeftijd omhoog terwijl de mogelijkheden voor vervroegd pensioen verdwenen, met 'dank' aan de regering-Michel. Vanaf een bepaalde leeftijd (vooral in bepaalde sectoren of beroepen), begin je het gewicht van de jaren nochtans sterk te voelen. Bijzondere aandacht voor oudere werknemers en de optie het rustiger aan te doen aan het einde van de loopbaan lijkt ons van primordiaal belang. De maatregelen inzake SWT of tijdskrediet voor landingsbanen moeten te allen prijze veiliggesteld worden.

Eenvoudiger toegang tot opleiding

In de huidige werkweld, die voortdurend verandert en onder invloed van constante technologische evoluties, zijn opleidingen uiterst belangrijk. Het recht op individuele opleiding van werknemers is al vele jaren één van de eisen van de BBTK. Er werden in het verleden al een aantal belangrijke stappen gezet in verschillende sectoren, zoals bijvoorbeeld de toekenning van een aantal opleidingsdagen per jaar, de vastlegging van een percentage van de loonmassa bestemd voor opleidingen, de terbeschikkingstelling van een opleidingsaanbod door de werkgever.

En nog tal van andere punten...

Versterking van de tweede pensioenpijler, toekenning van extra verlofdagen ... Er kan nog heel wat méér aangepakt worden dan de vijf die hierboven opgesomd worden. In onze online-vragenlijst kan je ons eveneens je suggesties en wensen voor jouw sector meedelen.

➔ Surf naar http://tiny.cc/je_eisen_2019 en vul de vragenlijst in.
Jouw eisen voor 2019-2020 zijn ook de onze.

Pilootproject tegen burn-out in banksector

Deze maand start het pilootproject tegen burn-out in de banksector.

Burn-out is een groot maatschappelijk probleem maar de banksector blijkt hiervoor bijzonder gevoelig. Werknemers die moeilijkheden ervaren tijdens het werk, regelmatig afwezig zijn of minder dan twee maanden thuiszitten, kunnen vanaf 17 januari in een begeleidingstraject stappen.

Burn-out: hoog risico in banksector

In 2017 waren 28.000 werknemers meer dan een jaar afwezig omwille van burn-out. Het is moeilijk te vergelijken met oudere cijfers omdat het Riziv tot 2016 burn-out niet als aparte categorie opnam in de statistieken. Maar het is duidelijk dat burn-outs de laatste jaren schering en inslag zijn. Werknemers moeten steeds meer presteren, met minder collega's. Smartphones maken dat het normaal is om de klok rond bereikbaar te zijn. Het wordt moeilijker om te herstellen van stresserende periodes.

De banksector ontsnapt hier niet aan, integendeel. Cijfers uit 2015 stellen dat één werknemer op vijf in de sector iedere dag opnieuw onder té grote druk staat. Dat is niet vreemd. Sinds 2010 verdwenen er maar liefst 16.466 banen. Een belangrijke oorzaak was de crisis van 2008 maar ook het internationale karakter, economische globalisering, technologische evoluties en nieuwe vormen van arbeidsorganisatie spelen hierin een belangrijke rol.

'Duurzaam en leefbaar werk' was in het laatste sectorakkoord dan ook een belangrijk punt. Vakbonden en werkgevers werkten samen een kader uit om hier tegen te vechten. Het resultaat is het pilootproject tegen burn-out. Werknemers in een vroeg stadium van burn-out zullen gratis begeleiding krijgen. Fedris (Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's) neemt de uitvoering op zich. Daarnaast is het ook de bedoeling om kennis uit te wisselen opdat preventieve actie mogelijk wordt.

Hoe gaat het begeleidingstraject in zijn werk?

Werknemers die risico lopen op burn-out of hierdoor sinds kort afwezig zijn van het werk, kunnen gratis begeleid worden. De behandelende arts, de preventieadviseur-bedrijfsarts of de preventieadviseur psychosociale aspecten moet dan een aanvraag indienen bij Fedris. Wie in aanmerking komt krijgt een burn-out-begeleider toegewezen. Die zal vervolgens een traject

Foto Cassidy Kelley via Unsplash

op maat samenstellen. De begeleiding bestaat uit individuele sessies.

Daarna kan elke kandidaat ervoor kiezen om contact op te nemen met zijn werkgever via de bedrijfsarts. Dit gesprek wordt samen met de burn-outbegeleider voorbereid en het zal mogelijk zijn je te laten bijstaan door een vakbondsafgevaardigde naar keuze. Blijkt na dit gesprek dat het onmogelijk zal zijn terug te keren, dan is beroepsheroriëntatie mogelijk.

Burn-out in de praktijk: een werknemer aan het woord

Anne werkte al acht jaar in de banksector toen ze gevelde werd door een burn-out.

"Ik heb mijn job altijd graag gedaan, ik werkte met mensen en had veel verantwoordelijkheid. Maar zoals overal werden cijfers belangrijker en de druk op mij groter. Ik had steeds minder het gevoel nuttig werk te doen. Alles leek om cijfers en targets te draaien. Ik was steeds vaker ziek. Ergens wist ik wel dat het zo niet verder kon maar aan een burn-out dacht ik niet. Op een dag ben ik gecrasht. Een collega stelde me een simpele vraag maar ik kon niet antwoorden. Het was alsof ik niets meer wist. Ik had het heel warm, trilde en mijn zicht was wazig."

"Aanvankelijk kon ik niet veel meer doen dan thuis op de zetel hangen. Het huishouden was al een hele opgave. Ik ben iets meer dan een jaar thuisgebleven en werd begeleid door mijn huisarts en een coach gespecialiseerd in burn-out. Mijn werkgever was begripvol maar terugkeren naar mijn oude functie zag ik niet zitten. Daarom ben ik nu aan de slag op een andere afdeling. De verandering doet me goed maar het blijft moeilijk. Je werkgever heeft uiteraard bepaalde verwachtingen van je. Ik heb wel het gevoel dat er nu meer bewustwording is en samen met de syndicale delegatie hebben we al stappen ondernomen. Om burn-outs tegen te gaan zijn er structurele maatregelen nodig."

- ➔ Meer info over het pilootproject? Ga naar fedris.be/nl/pilootproject-burn-out of bbtk.org
- ➔ Vragen rond burn-out? Aarzel niet om je vakbondsafgevaardigde of regionale afdeling te contacteren.

WERKLOOS?

**AANBOD
VOORJAAR
2019**

**HET ABVV-REGIO ANTWERPEN HELPT JE VOORUIT
MET VORMING, ADVIES & DIENSTVERLENING!**

Bestel onze gratis programmabrochure

werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

03 220 67 20

ABVV
REGIO ANTWERPEN

Download je digitaal exemplaar op

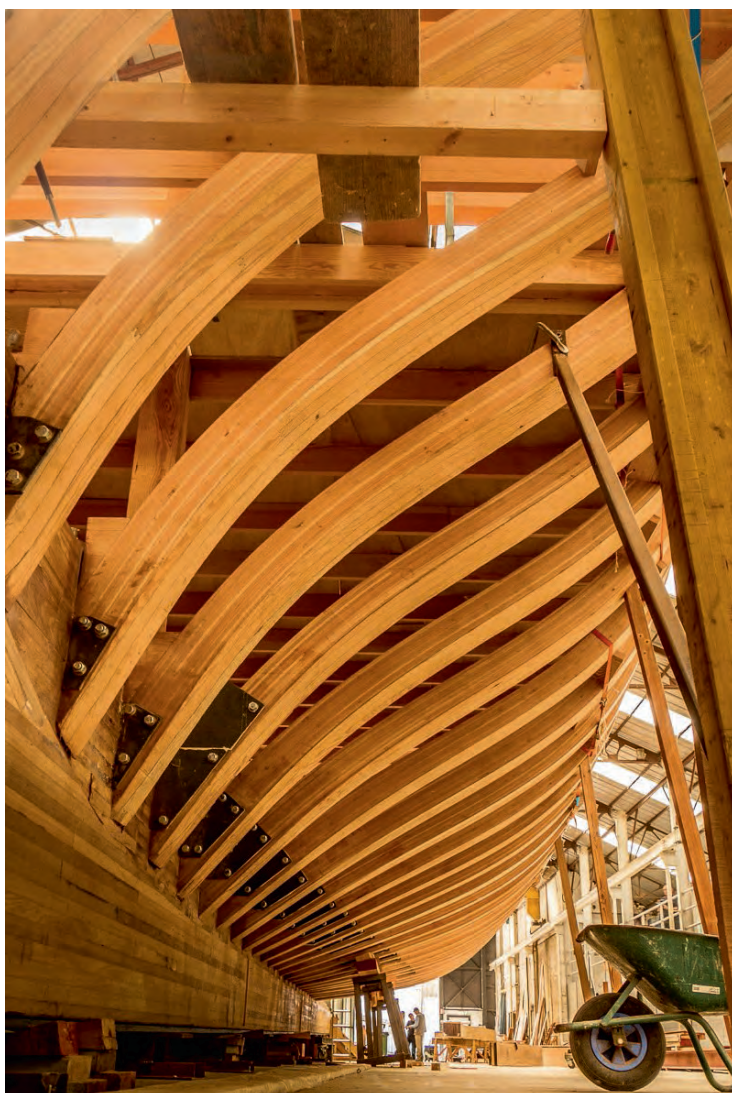

www.abvv-regio-antwerpen.be

Op onze website vind je al onze
info's, trainingen en cursussen voor
werkzoekenden ook in de agenda.

Transitiedag Linx+

Concrete antwoorden voor een wereld in verandering

De wereld verandert snel. De uitdagingen op ecologisch, sociaal en politiek vlak zijn enorm. Maar laten we de antwoorden over aan dollarmiljardairs, grote multinationals en rechtse populistten? Of proberen we de transitie zelf te sturen? Vorig jaar wijdde het Vlaams ABVV er een heel congres aan. Zondag 10 februari gaan we daar verder op in met de 'Transitiedag' van Linx+ in Boom. De transitiedag start met een babbel met Dirk Barrez, auteur van het boek 'Transitie. Onze welvaart van morgen'. Daarna bezoeken we twee concrete alternatieven.

Deelnemen aan de Transitiedag?

Stuur een mail naar adviespunt.antwerpen@abvv.be of bel 03 220 66 13. Je kan voor elk onderdeel apart inschrijven. Voor de lunch en het bezoek aan New Belgica moet je het inschrijvingsgeld vooraf storten op rekening van Adviespunt: BE20 1325 2019 3156. Vergeet bij de storting 'je naam+transitiedag' niet te vermelden.

Transitie. Onze welvaart van morgen

Moeten we kiezen tussen sociale rechtvaardigheid op een dode planeet, of ecologische duurzaamheid met miljarden mensen in armoede? Dirk Barrez ziet een uitweg in de omschakeling naar een betrouwbare, stabiele economie die welvaart voortbrengt met minder broeikasgassen en materiaalgebruik.

De Scherpenhoek

De Scherpenhoek is een duurzaam bedrijventerrein op een unieke locatie. Het project combineert wonen met werken. Zaakvoerder Paul Cornelis leidt ons rond.

In de Root

'In de Root' serveert "h"eerlijke maaltijden op grootmoeders wijze met dagverse producten uit de Rupelstreek.

De New Belgica

Werkzoekenden bouwen aan een replica van de Belgica, de driemaster waarmee Adrien de Gerlache naar de zuidpool voer.

Programma

10.30u	Dirk Barrez over transitie	Scherpenhoek 10, 2850 Boom	Gratis
12u	Rondleiding op Scherpenhoek	Scherpenhoek 10, 2850 Boom	Gratis
13u	Lunch: In de Root	Noeveren 271, 2850 Boom	€16
15u	Bezoek aan New Belgica	Noeveren 26, 2850 Boom	€7

februari 2019

Agenda

1 feb. 14u - Nieuwjaarsfeest**Voor senioren ABVV-regio Antwerpen**

Feestzaal BTB - Paardenmarkt 66 - 2000 Antwerpen
Kaarten: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

4 feb. 13.30u**Infosessie voor werklozen**

ABVV - Ommeganckstraat 53 - 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

7 feb. 13.30u - Werken met de VDAB-tools**Infosessie voor werkzoekenden**

ABVV - Ommeganckstraat 53 - 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

10 feb. 10.30u - Transitiedag Boom**Babbel met Dirk Barrez - Bezoek bedrijventerrein Scherpenhoek en New Belgica**

Inschrijven: 03 220 67 11 - Linx+.antwerpen@abvv.be

12 feb. 13.30 - Deeltijds werken**Infosessie voor werkzoekenden**

ABVV - Ommeganckstraat 53 - 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

18 feb. 13.30u - Werken met de VDAB-tools**Infosessie voor werkzoekenden**

ABVV - Dorpsplein 9 - 2950 Kapellen
Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

19 feb. 19.00u - Ontslag, wat nu?**Infosessie voor werkenden**

ABVV - Ommeganckstraat 53 - 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

21 feb. 13.30u**Werken met de VDAB-tools****Infosessie voor werkzoekenden**

ABVV - Ommeganckstraat 53 - 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

28 feb. 13u30**Infosessie voor werklozen**

ABVV - Ommeganckstraat 53 - 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

5 ma. 9u**Start sollicitatietraining**

Meerdaagse cursus voor werkzoekenden
ABVV - Ommeganckstraat 53 - 2018 Antwerpen
inschrijven tot 11 februari: 03 220 66 13 - adviespunt.antwerpen@abvv.be

Meer info?

- www.abvv-regio-antwerpen.be
- Volg ABVV-regio Antwerpen op Facebook

14 euro wettelijk minimumloon: absoluut nodig voor koopkracht

Het ABVV voert actie voor een minimumloon van 14 euro bruto per uur. Het startshot werd gegeven in de winkelstraten van Gent. Tussen de vele militanten troffen we Marc Staelens van ABVV Metaal, Angeline Van Den Rijse van de Algemene Centrale en Bjorn Desmet van de Voedingscentrale.

Hoeveel bedraagt het wettelijk minimumloon nu?

Marc: "Vandaag slechts 9,65 euro bruto per uur. Bijna 15 procent van de werknemers, met een oververtegenwoordiging van vrouwen in deze groep, moeten rondkomen met 1.340 euro netto per maand. Dit is duidelijk onvoldoende om de kosten te dragen voor het levensonderhoud en de dagelijkse uitgaven. Deze onaanvaardbare situatie wordt nog versterkt door de sterke toename van minder goede contracten (interimwerk, dagcontracten...). Uit onderzoek blijkt dat vier werknemers op tien moeilijk rondkomen en slechts met veel moeite het einde van de maand halen. Deze burgers hebben geen andere keuze dan schulden aan te gaan of een gedeelte van hun bezittingen te verkopen."

de vijfdagenweek, de betaalde vakantie en pensioenen eiste – was er ook veel tegenstand. Toch is de staat niet failliet gegaan. De rijkdom werd alleen eerlijker verdeeld. Dit moet nu ook gebeuren. Het gemiddeld uurloon is de laatste twintig jaar – als we geen rekening houden met de automatische indexering die niet meer doet dan de lonen afstemmen op de levensduurte – slechts met 9 procent gestegen. Daartegenover staat dat de dividenden voor aandeelhouders vrijwel verdrievoudigd zijn in deze periode. Deze situatie moet rechtgetrokken worden want die dividenden zijn tenslotte het resultaat van onze arbeid. Er is voldoende marge om te komen tot een minimumloon van 14 euro. Als werknemers geen hoge looneisen durven stellen, dan zullen de winsten blijven stijgen en daar worden alleen de aandeelhouders beter van. Dit moet stoppen."

Welke gevolgen zou deze maatregel hebben naast een koopkracht stijging?

Angeline: "De kracht om basisvoorzieningen te kopen zal drastisch verhogen en dat is goed voor onze economie. Een hoger brutoloon betekent ook meer geld voor onze sociale zekerheid en dat is dan weer goed voor alle werknemers en alle werkgevers, want ook bedrijven hebben er voordeel bij als hun werknemers goed sociaal verzekerd zijn."

Bjorn: "Mannen en vrouwen verdienen in België nog steeds niet hetzelfde loon. In 2014 lag het gemiddeld maandloon van een voltijds werkende vrouw nog steeds 6 procent lager dan dat van mannen. Verschillende oorzaken liggen hier aan de basis, zoals oververtegenwoordiging van vrouwen in minder goed betaalde sectoren. Ook is het zo dat vrouwen minder vaak hoge functies bekleden. Door de laagste lonen te verhogen, vermindert men dus ook de loonongelijkheid en draagt men bij tot meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen."

Klopt dit dat de oorsprong van deze actie in Amerika ligt?

Bjorn: "Inderdaad. De beweging 'Fight for \$15' ontstond in 2012 in de Verenigde Staten op het moment dat werknemers uit de fastfood-sector opkwamen voor een beter loon. De militanten strijden daar voor een minimumloon van 15 dollar per uur. Ze strijden ook voor de erkenning van vakbonden en zetten zich in voor rassengelijkheid. Deze beweging is inmiddels flink gegroeid en heeft al verscheidene overwinningen geboekt. In de staten Californië, Pennsylvania en New York is het minimumloon al aanvaard. Hopelijk volgt snel ook de rest van het land."

Hoe zit het met de gelijkheid tussen mannen en vrouwen?

Dankjewel, Marc, Angeline en Bjorn, en veel succes.

”

Het gemiddeld uurloon is laatste 20 jaar slechts met 9% gestegen

Een wettelijk minimumloon van 14 euro, is dat eigenlijk wel mogelijk?

Angeline: "Zeker en vast. Er zijn voldoende middelen. De rijkdom is ongelijk verdeeld. We moeten het geld halen waar het zit. Een eeuw geleden – toen de arbeidersbeweging

Agenda

AALST

Info 'Werkloos wat nu, hoe behoud ik mijn uitkering?'**25 januari, 9.30u**

Je bent onlangs werkloos geworden en zit met heel wat vragen? Kom dan naar deze info en verneem meer over je rechten en plichten. Ontdek bovendien wat wij voor jou kunnen doen.

Waar? ABVV, Houtmarkt 1. Inschrijven via tom.bodyn@abvv.be.

Nieuwjaarsreceptie**25 januari, 14u**

We toosten op het nieuwe jaar en op onze ABVV Seniorenwerking! Iedereen is van harte welkom. Met een verrassingsoptreden, een drankje en een versnapering feesten we het nieuwe jaar op gang.

Waar? ABVV, Houtmarkt 1, Zaal Voor Allen. Inschrijven via glenda.vamimpe@linxplus.be of op 053 72 78 24.

Workshop 'Werken met VDAB tools'**14 februari, 9.30u**

'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. De VDAB verwacht dat werkzoekenden vlot met 'Mijn Loopbaan' kunnen werken. Ben je nog niet mee? Kom dan naar onze workshop.

Waar? ABVV, Houtmarkt 1. Inschrijven via carla.vancaekenberghe@abvv.be.

Info 'Aan de slag met een arbeidsbeperking'**20 februari, 9.30u**

Misschien heb je het moeilijk om werk te

vinden of aan het werk te blijven door een beperking, een ziekte of een combinatie van verschillende factoren (medische en/of sociale). Wij vertellen je over je mogelijkheden.

Waar? ABVV, Houtmarkt 1. Inschrijven via tom.bodyn@abvv.be.

DENDERMONDE

Info 'Werkloos wat nu, hoe behoud ik mijn uitkering?'**31 januari, 9.30u**

Je bent onlangs werkloos geworden en zit met heel wat vragen. Kom dan naar deze info en verneem meer over je rechten en plichten. Ontdek bovendien wat wij voor jou kunnen doen.

Waar? ABVV, Dijkstraat 59. Inschrijven via coen.roosenstein@abvv.be.

Workshop 'Werken met VDAB tools'**8 februari, 14u**

'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. De VDAB verwacht dat werkzoekenden vlot met 'Mijn Loopbaan' kunnen werken. Ben je nog niet mee? Kom dan naar onze workshop.

Waar? ABVV, Dijkstraat 59. Inschrijven via coen.roosenstein@abvv.be.

Anders op stap: Bergerhout**17 februari, 14u**

Wij brengen een bezoek aan Bergerhout, de mooie wijk achter de dierentuin en de Turnhoutsebaan in Antwerpen. Een wandeling tussen de mooie huizen in de gezellige straten. Prijs? 7 euro, drankje inbegrepen.

Waar en wanneer? Afspraak om 14u in de grote

hal van het Antwerps Centraal Station. Inschrijven via william.van.gasse@skynet.be of op 052 21 05 10.

Info 'Aan de slag met een arbeidsbeperking'**21 februari, 14u**

Misschien heb je het moeilijk om werk te vinden of aan het werk te blijven door een beperking, een ziekte of een combinatie van verschillende factoren (medische en/of sociale). Wij vertellen je over je mogelijkheden.

Waar? ABVV, Dijkstraat 59. Inschrijven via coen.roosenstein@abvv.be.

GENT

Info 'Werkloos wat nu, hoe behoud ik mijn uitkering?'**31 januari, 9.30u**

Je bent onlangs werkloos geworden en zit met heel wat vragen. Kom dan naar deze info en verneem meer over je rechten en plichten. Ontdek bovendien wat wij voor jou kunnen doen.

Waar? ABVV, Vrijdagmarkt 9. Inschrijven via sofie.dhooge@abvv.be.

Workshop 'Werken met VDAB tools'**8 en 22 februari, 9u**

'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. De VDAB verwacht dat werkzoekenden vlot met 'Mijn Loopbaan' kunnen werken. Ben je nog niet mee? Kom dan naar onze workshop.

Waar? ABVV, Vrijdagmarkt 9. Inschrijven via sofie.dhooge@abvv.be.

Nog mazout nodig in februari? Schrijf dan vóór 4 februari in voor de groepsaankoop van SamenSterker en krijg een stevige korting.

Alle info en inschrijving via www.samensterker-ovl.be of op 0477 90 60 78.

Filmvoorstelling met pannenkoeken 21 februari, 14u

Prijs? Gratis

Waar? ABVV, Vrijdagmarkt 9, Fernandezzaal.
Inschrijven via de.brug.gent@gmail.com of op
0473 81 45 44.

Info 'Aan de slag met een arbeids- beperking'

22 februari, 9.30u

Misschien heb je het moeilijk om werk te vinden of aan het werk te blijven door een beperking, een ziekte of een combinatie van verschillende factoren (medische en/of sociale). Wij vertellen je over je mogelijkheden.

Waar? ABVV, Vrijdagmarkt 9. Inschrijven via
sophie.dhooge@abvv.be.

Ons Huis in Gent Anders Bekeken, aan tafel

23 februari, 10u

Wat krijg je te zien?

We spreken af in Ons Huis op de Vrijdagmarkt in Gent voor een ontbijt met een verhaal. Bij een kopje eerlijke koffie en een lekker ontbijt, ga je in gesprek met een delegee over het verleden en de toekomst van onze vakbond. Daarna krijg je de kans om Ons Huis van binnenuit te leren kennen. Edward Anseele die in Parijs de Grands Magasins had bezocht, liet dit prachtige gebouw samen met het pand van Bond Moyson bouwen als partijcentrum en groot magazijn van de coöperatieve. Ontdek met de vrienden van Ons Huis het verhaal achter deze statige gevels.

Wil je mee? Na betaling van 5 euro (enkel rondleiding) of 13 euro (ontbijt + rondleiding) per persoon op rekening BE79 8777 9643 0233, met vermelding 'Ons Huis Gent Anders Bekeken', is je inschrijving definitief. We spreken af aan Ons Huis op de Vrijdagmarkt in Gent. Het ontbijt start stipt om 10u, de rondleiding om 11.45u en eindigt om 13u. Meer info via dorien.delooof@linxplus.be.

RONSE

Info 'Werkloos wat nu, hoe behoud ik mijn uitkering?'

31 januari, 9.30u

Je bent onlangs werkloos geworden en zit met heel wat vragen. Kom dan naar deze info en verneem meer over je rechten en plichten. Ontdek bovendien wat wij voor jou kunnen doen.

Waar? ABVV, Stationsstraat 21. Inschrijven via
tom.bodyn@abvv.be.

Nieuwjaarslunch CC Senioren Ronse 3 februari, 11.30u

We blikken terug op een goed gevuld jaar boordevol activiteiten, met tal van leerrijke en plezierige ervaringen en kijken met plezier uit naar het komende jaar. Dat doen we met een sprankelende drink en een heerlijke maaltijd.

Waar? Restaurant 'De Koetse' in Kluisbergen.
Inschrijven via christine.geenens@linxplus.be of op
055 33 90 06.

Info 'Aan de slag met een arbeids- beperking'

14 februari, 9.30u

Misschien heb je het moeilijk om werk te vinden of aan het werk te blijven door een beperking, een ziekte of een combinatie van verschillende factoren (medische en/of sociale). Wij vertellen je over je mogelijkheden.

Waar? ABVV, Stationsstraat 21. Inschrijven via
tom.bodyn@abvv.be.

Workshop 'Werken met VDAB tools' 22 februari, 9.30u

'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. De VDAB verwacht dat werkzoekenden vlot met 'Mijn loopbaan' kunnen werken. Ben je nog niet mee? Kom dan naar onze workshop.

Waar? ABVV, Stationsstraat 21. Inschrijven via
tom.bodyn@abvv.be.

SINT-NIKLAAS

Info 'Werkloos wat nu, hoe behoud ik mijn uitkering?'

30 januari, 14u

Je bent onlangs werkloos geworden en zit met heel wat vragen. Kom dan naar deze info en verneem meer over je rechten en plichten. Ontdek bovendien wat wij voor jou kunnen doen.

Waar? ABVV, Vermorgenstraat 9. Inschrijven kan via
coen.roosenstein@abvv.be.

Nieuwjaarsreceptie

3 februari, 11u

We voorzien opnieuw op de 'Sinnekloase-Nero' manier wafels. Iedereen is van harte welkom.

Waar? ABVV, Vermorgenstraat 9, Volkshuis.
Inschrijven verplicht via
sabrina.meijs@linxplus.be of op 03 760 04 32.

Info 'Aan de slag met een arbeids- beperking'

7 februari, 14u

Misschien heb je het moeilijk om werk te vinden of aan het werk te blijven door een beperking, een ziekte of een combinatie van verschillende factoren (medische en/of sociale). Wij vertellen je over je mogelijkheden.

Waar? ABVV, Vermorgenstraat 9. Inschrijven via
coen.roosenstein@abvv.be.

Workshop 'Werken met VDAB tools' 7 februari, 14u

'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. De VDAB verwacht dat werkzoekenden vlot met 'Mijn loopbaan' kunnen werken. Ben je nog niet mee? Kom dan naar onze workshop.

Waar? ABVV, Vermorgenstraat 9. Inschrijven via
inge.pauwels@abvv.be.

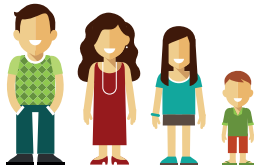
OOST-VLAANDEREN

Buitenlandse reis naar Bulgarije 2-11 juni 2019

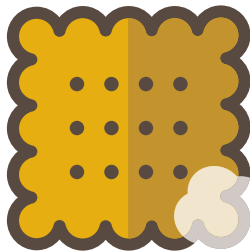
Ontdek Bulgarije, een land in Zuidoost Europa ten zuiden van de rivier de Donau. Je ziet er eeuwenoude steden en kerken. Het Balkangebergte is gekend voor de machtige kloosters die neerkijken op naaldbossen en rivierkloven. Wij verblijven in een hotel dat centraal gelegen is in de badplaats Burgas. Het viersterrenhotel ligt vlak bij een mooi wit zandstrand.

- Vroegboek korting: de prijs is enkel geldig voor inschrijvingen tot en met 3 februari.
- Tweepersoonskamer: 930 euro per persoon.
- Singelkamer: 1.074 euro per persoon.
- Inschrijvingen vanaf 4 februari:
- Tweepersoonskamer: 975 euro per persoon
- Singelkamer: 1.120 euro per persoon.
- Inschrijven en meer info via
glenda.vanimpe@linxplus.be of op 053 727 824.

De West-Vlaamse koek eerlijk verdelen

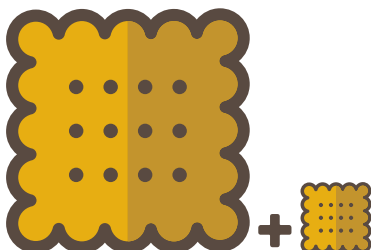
KOOPKRACHT

-2,3 %

OMZET* 25 GROOTSTE BEDRIJVEN

+9,87 %

14 december was het startschot voor een reeks acties met koopkracht als centraal thema.

“De afgelopen jaren werden werknemers getroffen door een hele waslijst aan besparingsmaatregelen van de regering-Michel. Mede door de indexsprong, kleine loonmarges, stijgende elektriciteits- en waterfacturen, afbouw van openbare voorzieningen, komen veel gezinnen in de problemen om op het einde van de maand de eindjes aan elkaar te knopen”, vertelt Erik Van Deursen, provinciaal secretaris van ABWW West-Vlaanderen.

“Daarbovenop krijgen we nog de ‘arbeidsdeal’ met een reeks maatregelen die het opnieuw gemunt hebben op de koopkracht van werknemers. Hierbij verwijzen we naar de plannen om de barema-anciënniteit af te schaffen, en de versnelde daling van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd.”

Reken ook niet op een loonstijging, want de regering legt de lonen de komende jaren aan banden met de loonwet. Een eerste inschatting leert dat er volgens de regering simpelweg geen onderhandelingsmarge zal zijn voor 2019-2020.

Voor onze provincie maakten we de rekening voor de top-25 van West-Vlaamse bedrijven. Het afgelopen boekjaar zagen die hun omzet stijgen met 9,87%, goed voor zo’n 1.352.399.602,64 euro. Hun winst steeg met 7,1%, in totaal 611.963.103 euro. Het klopt: de winsten van vandaag zijn de investeringen van morgen, en wij als ABWW vinden dat die investering onder andere moet gebeuren in de werknemers.

Stel dat we iedere werknemer in die bedrijven hun loon met 3 procent doen stijgen, dan kost dit die werkgevers ongeveer 60 miljoen euro, net geen 10 procent van hun totale winst. We concluderen dus dat een compensatie voor het koopkrachtverlies de concurrentiepositie van de grote West-Vlaamse bedrijven niet onder druk zet én dat er wel genoeg onderhandelingsmarge is om de komende onderhandelingen voor een interprofessioneel akkoord (IPA) te voeren.

Wordt vervolgd de komende maanden ...

We kijken terug op een geslaagde sensibiliseringsactie over de hele provincie, maar stoppen daar niet. De komende maanden, terwijl de IPA onderhandelingen lopen, worden nog verschillende sensibiliseringsacties rond koopkracht gepland. Werknemers die mee voor de winst zorgen, verdienen een eerlijk deel van de koek.

Je partners voor de toekomst

De wereld en de arbeidsmarkt evolueren. Jouw vakbond ook. Heel wat verschillen tussen arbeiders en bedienden werden ondertussen weggewerkt.

De Algemene Centrale en de BBTK hebben de werking van onze vakbond aan deze nieuwe realiteit aangepast en daarover een belangrijk akkoord gesloten. Binnenkort is één vakcentrale bevoegd voor alle werknemers in één sector, in één bedrijf. Hierdoor staan we sterker.

Op 1 januari 2019 werden tal van paritaire comités van de social profit, de industrie en de diensten herverdeeld tussen de Algemene Centrale en de BBTK, volgens het principe 'één sector, één centrale'. Specifiek voor die bedrijven verdedigt voortaan ofwel de Algemene Centrale ofwel de BBTK je rechten. De leden in kwestie veranderen dus eventueel van de ene naar de andere centrale. Administratief verandert er voor het lid eigenlijk niets.

Zowel de dienstverlening als de vertegenwoordiging zal hierdoor verbeteren. Je gewestelijke afdeling staat tot je beschikking indien je vragen hebt. Alle betrokken leden worden persoonlijk verwittigd. Voor 90 procent van de leden uit de betrokken centrales verandert er niks.

Kantoren BBTK BRUGGE

Zilverstraat 43, 8000 Brugge, 050 44 10 21,
admin.brugge@bbtk-abvv.be

Kantoren BBTK ORIK

- Oostende, J. Peurquaetstraat 1 bus 12, 8400 Oostende, 059 70 27 29, bbtkoostende@bbtk-abvv.be
- Roeselare, Zuidstraat 22 bus 22, 8800 Roeselare, 051 26 00 86, bbtgroeselare@bbtk-abvv.be
- Kortrijk, Conservatoriumplein 9 bus 2, 8500 Kortrijk, 056 26 82 39, bbttkortrijk@bbtk-abvv.be
- Ieper, Korte Torhoutstraat 27, 8900 Ieper, 051 260 516, bbtkieper@bbtk-abvv.be
- Zaterdag Veurne: voor openingsuren en contactgegevens, bel het onthaal of surf naar www.bbt.org/Pages/SectieKortrijk.aspx

Algemene Centrale ABVV in West-Vlaanderen

De Algemene Centrale - ABVV verenigt werknemers uit de bouwnijverheid, chemie, industrie, diensten en maatwerkbedrijven. In West-Vlaanderen bestaat De Algemene Centrale ABVV uit twee autonome afdelingen, BRIO en Kortrijk, en bieden we dienstverlening in onderstaande permanente secretariaten en contactpunten:

Gewestelijke afdeling BRIO - brio@accg.be

- Brugge, Zilverstraat 43, 050 44 10 31
- Roeselare, Zuidstraat 22, 051 26 00 79
- Ieper, Korte Torhoutstraat 27, 057 20 06 67
- Oostende, Jules Peurquaetstraat 27, 059 55 60 70
- Tielt, Steenstraat 2, 051 26 05 39
- Diksmuide, Stovestraat 12, dinsdag van 16 tot 18u
- Torhout, Nieuwstraat 1, dinsdag van 16 tot 18u
- Veurne, Stationsplein 21, donderdag van 16 tot 18u

Gewestelijke afdeling KORTRIJK - ac.kortrijk@accg.be

- Kortrijk, Conservatoriumplein 9, 056 26 82 68
- Waregem, Stormestraat 137, 056 60 29 34
- Menen, Aug. Debunnestraat 49-51, 056 53 31 54
- Harelbeke, Ballingenweg 66-68, 056 72 46 57

Wijziging openingsuren kantoor Nieuwpoort:

nu open op maandagvoormiddag

Wijziging openingsuren kantoor Gistel:

nu open op dinsdagnamiddag, en donderdagvoormiddag en -namiddag

BBTK ORIK:

- Maandag: 9 - 12u
- Dinsdag: 9 - 12u
- Donderdag: 9 - 12u en 14 - 16u

Ieper:

Korte Torhoutstraat 27, 8900 Ieper, 051 26 05 16, bbtkieper@bbtk-abvv.be
Zaterdag in Veurne: donderdag van 17 tot 18u

Kantoor Oostende:

vanaf 17 december 2018 is het secretariaat van BBTK ORIK te vinden op de tweede verdieping van het ABVV-gebouw in de Jules Peurquaetstraat 27, Oostende. We zijn bereikbaar op 059 55 60 55.

Kantoor Ieper:

vanaf 7 januari 2019 is het secretariaat van BBTK ORIK te vinden op de eerste verdieping van het ABVV-gebouw in de Korte Torhoutstraat 27, Ieper. Je kan ons telefonisch bereiken op 051 26 05 16 of via mail op bbtkieper@bbtk-abvv.be.

Activiteiten met Linx+

Agenda

Voor de ondersteuning van afdelingen kan je beroep doen op twee regionale medewerkers. Je kunt ons bereiken via 056 24 05 30 of secretariaat@linxplus-wvl.be.

ABVV-partner in vrije tijd

BRUGGE B

2 februari

Jaarlijkse ledenvergadering

Jaarlijkse ledenvergadering Brugge B met voorstelling programma 2019 en etentje, met fotoreportage activiteiten 2018. Deelnameprijs €35 (lidgeld en Linx+-kalender inbegrepen). Inschrijven kan via inschrijvingen@ccbb.be.

ARDOOIE

3 februari

Boekenbeurs

Grote tweedehands boekenbeurs van 9 tot 17 uur in CC Hofland, Oude Lichterveldsestraat 13, Ardoonie. Gratis toegang. Meer info via culcentra@hotmail.com.

EGELANTIER

4 februari

Kalender koersballen voorjaar 2019

Koersbalnamiddag op 4 februari om 14.30 uur in Molenhoek. Info bij Eric op 050 60 69 21 of bij Daniel op 0474 34 03 31.

SENIOREN SINT-PIETER

9 februari

Valentijnsreceptie

Valentijnsreceptie OC Den Dijk vanaf 11 uur. Voorstelling bestuursleden en programma 2019. Info bij Ronny op 0474 05 41 81.

CC MARKE

12 februari

Sabine Peeters: Lief voor mijn lijf

Boekvoorstelling Sabine Peeters 'Lief voor mijn lijf' rond body image en diversity. Waarom liggen zoveel jongeren overhoop met zichzelf en hun lichaam? Dinsdag 12 februari om 20 uur in het OC Marke, Hellestraat 6. VVK €5; ADD €7. Info en tickets via oc.marke@kortrijk.be of op 056 24 08 20.

CC GELUWE-WERVIK

16 februari

Hutsepotavond

Om 18 uur organiseert CC Geluwe-Wervik de jaarlijkse hutsepotavond in LDC De Spie, Beselarestraat 3, Geluwe). Voor €15 is er aperitief, hutsepot of koude schotel, koffie en taart. Meer info bij Dany Kerkhof op 056 51 65 52.

LAUWE

16 en 17 februari

Kunst uit eigen streek

Op zaterdag 16 en zondag 17 februari vindt 'Kunst uit eigen streek' plaats in zaal Astoria (Hospitaalstraat 67, Lauwe). Kom gratis de tentoonstelling bezichtigen van 9.45 tot 13 uur en van 14 tot 18 uur, en waan je in een ware kunstgalerij. Meer info bij Christine Depaepe op 056 41 23 10 of via depaepe.christine@skynet.be.

BIZ'ART TORHOUT

16 februari

Finale 4de Nachtraaf Roots & Blues Rally 2019

Vier finalisten - Broos, Buckwood Mojo, GumboGumbo, Flying Rhinos - strijden straks op het podium van Zomerloos in Gistel voor de overwinning, en €500 prijzengeld. De optredens starten om 20.30 uur. Tickets te verkrijgen in Den Langen Avond, Hoogstraat 45, Gistel, en Topdisc in Torhout. VVK €5; ADD €8. Meer info op www.bizart-torhout.be.

ABVV SENIORENWERKING OOSTENDE

19 februari

Valentijnsbuffet

Wij verwachten jullie op ons valentijnsbuffet vanaf 12 uur met receptie, all-in buffet, koffie en dessert. Prijs: €44. Vooraf inschrijven is verplicht. Info via rogerdeschacht@hotmail.com of op 0475 95 48 79.

ABVV SENIOREN BRUGGE

21 februari

Tai Chi

Gratis workshop waarbij je eenmalig kunt proeven van deze sport onder deskundige begeleiding. In dansateljee AZUCAR, Terlooigemweg 29. De workshop start om 14.30 uur. Meer info via marc.caenen@telenet.be of op 0479 86 23 88.

DE BRUG KORTRIJK EN DE BRUG ROESELARE

21 februari en 27 februari

Infosessie erfenis, schenking en familierecht

Vanaf 1 september 2018 is het nieuwe erfrecht in werking getreden. Iedereen krijgt een grotere vrijheid om hun nalatenschap te regelen. De hervorming is ingrijpend. Om je wegwijs te maken in deze bijzondere hervorming legt een expert haarfijn uit hoe het nieuwe erfrecht eruit ziet. De Brug Kortrijk en De Brug Roeselare nodigen je graag uit op hun info-namiddag rond het nieuwe erfrecht.

- Donderdag 21 februari om 14 uur, Textielhuis, Rijselsestraat 19, Kortrijk - sinnaeve.eddy@gmail.com of 0486 23 31 97
- Woensdag 27 februari om 14 uur, ABVV Roeselare, Zuidstraat 22, rvandenbossche6@gmail.com - 051 22 50 27

EGELANTIER

24 februari

4de quiz

Wie wordt op zondag 24 februari de slimste Egelantierder? Ook dit jaar organiseren we onze Quiz. Deze activiteit stond drie jaar terug voor het eerst op het programma en was ook vorig jaar een waar succes. De quiz start om 14.30 uur in zaal Molenhoek. Info bij Eric op 050 60 69 21 of bij Daniel op 0474 34 03 31.

We Love our Airport Job!

Op 20 november opende op Zaventem het nieuwe luchthavenhuis onder de nieuwe naam Aviato. Opzet is, naast het promoten van het imago van de luchthaven, een goede link te maken tussen de jobmogelijkheden en de arbeidsmarkt. Zowel de directeurs van de Vlaamse en Brusselse diensten voor arbeidsbemiddeling als van Brussels Airlines drukten zich in hun speeches uit in groot enthousiasme.

Lovend zijn over werken op de luchthaven, dat mag ook. Heel wat ABVV secretarissen hebben er zelf gewerkt en beamen dat werken op de luchthaven nog altijd bijzonder is. De luchthaven van Zaventem is één van de belangrijkste economische polen van ons land. De luchthavengebonden activiteiten bieden meer dan 20.000 rechtstreekse jobs, en nog tienduizenden eromheen.

Tegelijk maken we ons veel zorgen over de werkbaarheid van heel wat jobs. De steeds toenemende werkdruk leidt ertoe dat heel wat werknemers in de bagage, bewaking, poetsers, techniekers, luchtverkeersleiders... het steeds moeilijker krijgen om hun job vol te houden. Er schort duidelijk iets aan het zakelijk model waarbij de luchthavenuitbater onder de concurrentiedruk van de

luchtvaartmaatschappijen onhaalbare voorwaarden stelt. Uiteindelijk betaalt iemand hiervoor de prijs: in eerste instantie de werknemers op de luchthaven, maar vervolgens de hele maatschappij.

Ja, wij houden van onze luchthavenjobs, maar tegelijk verwachten we dat de beleidsmakers evenveel enthousiasme in hun speeches leggen als het gaat over werkbaar werk. Als vakbond werken we er elke dag aan.

➔ www.facebook.com/ABVVFGTBAviation

Wij zijn er voor jou

Wij staan elke dag klaar om jou met raad en daad bij te staan. Heb je een vraag over je werkloosheidsvergoeding? Hulp nodig bij het invullen van je documenten? Of wil je je heroriënteren op de arbeidsmarkt? Ben je op zoek naar het kantoor in je buurt, onze openingsuren of contactinfo? Je vindt het allemaal terug op www.abvv-vlaamsbrabant.be.

**AFSPRAAK
OP DINSDAG**

Maak een afspraak in jouw werkloosheidskantoor op www.abvv-vlaamsbrabant.be

... en geniet van een nog snellere service

Openingsuren

We leven in een veeleisende wereld die heel snel evolueert. Als ABVV evolueren we mee en gaan we voluit voor een snelle, persoonlijke én kwalitatieve dienstverlening. Voor ons staan de leden altijd centraal.

Door onze openingsuren aan te passen, zetten we in op een betere bereikbaarheid. Zo willen we onszelf klaarstomen voor de uitdagingen van de toekomst.

Werkloosheidskantoren: nieuwe openingsuren vanaf 7 januari 2019

Kantoor	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
Beringen	9 - 12				Afspraak
		13.30 - 18.15	13.30 - 16.15	13.30 - 16.15	
Lommel			Afspraak	9 - 12	Afspraak
	13.30 - 16.15	13.30 - 18.15			
Hasselt	9 - 12				Afspraak
		13.30 - 18.15	13.30 - 16.15	13.30 - 16.15	
Houthalen			Afspraak	9 - 12	Afspraak
	13.30 - 16.15	13.30 - 18.15			
Genk			9 - 12	9 - 12	Afspraak
	13.30 - 16.15	13.30 - 18.15			
Maas-mechelen	9 - 12				Afspraak
		13.30 - 18.15	13.30 - 16.15	13.30 - 16.15	
Maaseik				9 - 12	Afspraak
	13.30 - 16.15	13.30 - 18.15			
Peer			9 - 12		
			13.30 - 16.15		
Sint-Truiden	9 - 12		9 - 12		Afspraak
		13.30 - 18.15		13.30 - 16.15	
Bilzen				9 - 12	Afspraak
	13.30 - 16.15	13.30 - 18.15	Afspraak		
Tongeren				9 - 12	Afspraak
	13.30 - 16.15	13.30 - 18.15	Afspraak		

Agenda

LIMBURG

HET VIRVELD

Zondag 27 januari: Ontbijt

- Hotel Beau Séjour, Dorpsstraat 59, Lanklaar, tussen 9 en 11u
- Prijs €12,50/persoon
- Ontbijt voor een goed doel: dierenwelzijn
- Info en inschrijvingen: Netta Makrozy (0478 46 27 14 of nettamakrozy@hotmail.com), Lucienne Moonen (0487 89 14 70) of Clementine Pol (0478 24 54 74)

CARPE DIEM

Vrijdag 8 februari: Greenville

- Bezoekerscentrum Greenville: nieuwe grondstofkringlopen, afvalverwerking en ecodesign. Over de mijngeschiedenis, de huidige economische toestand betreffende energie en grondstoffen, naar Europa 2050
- 14u, Greenville, Centrum Zuid 1111, Houthalen-Helchteren. Einde om 15.30u
- €5/persoon
- Info en inschrijvingen: wasil.tokarek@gmail.com of 011 52 35 36 (liefst na 18u)

LINX+ TONGEREN

Donderdag 14 februari: Valentijn

- Zaal Volksontwikkeling, Jekerstraat 59, Tongeren, vanaf 18.30u
- Valentijnmenu: cava, hapjes, bladerdeeg-gebakje, kabeljauw, Citroensorbet, soep, speenvarken, groentjes, amandelnokkies en verrassing van de chef
- €41/persoon
- Inschrijven tot 9 februari: Ivo Huybrechts op 0479 54 15 74 of via ivo.huybrechts@telenet.be

CARPE DIEM

Vrijdag 15 februari: Chocoladeproeverij

- Proeverij + verhaal achter chocolade van Oxfam Fairtrade + impact eerlijke handel op cacao producenten
- 14u zaal Kempengalm, Nieuwe Kempen 52, Genk. Einde om 17u

Agenda

- €6/persoon
- Inschrijven tot 1 februari:
wasil.tokarek@gmail.com of 011 52 35 36
(liefst na 18u)

ACOD

Zondag 17 februari: Bezoek Thorpark Waterschei

- Bezoek Thorpark op mijnsite Waterschei met gids
- 15u op parking van mijngebouw Thorpark, André Dumontlaan 67, Genk
- €5/persoon
- Inschrijven via [limburg@acod.be](mailto: limburg@acod.be) of op 011 30 09 70

ACOD EN ITC VORMING LIMBURG Donderdag 21 februari: ACOD IDÉÉ-CAFÉ

- Filosofe Eva Rovers over 'practicisme'
- Samira Atillah over haar boek 'Zijn naam was Youssef' en over vrijwilligerswerk voor vluchtelingen
- ACOD-gebouw, Kon. Astridlaan 45, Hasselt, 18.30u
- Gratis voor leden ACOD en ABVV Limburg
- Inschrijven via [limburg@acod.be](mailto: limburg@acod.be) of op 011 30 09 70

LINX+ GENK

Zondag 24 februari: einde Winterwandeling "Vallei van de Magelbeek"

- Wandeling rond de vallei van de Mangelbeek
- Meebrengen: goed schoeisel, aangepaste kledij en drank voor onderweg
- 9.15u achterkant parking C-Mine, Winterslag-Genk
- We vertrekken met eigen vervoer naar het Sint-Willibrodusplein in Heusden
- Aanvang wandeling om 10u
- Deelname gratis
- Inschrijven tot 20 februari:
Bernard Glowacki (089 25 74 51 / 0498 50 34 81 / [glowackibernard@gmail.com](mailto: glowackibernard@gmail.com)),
Rina Simons (089 30 46 03 / 0497 82 88 19 / [rina_simons54@gmail.com](mailto: rina_simons54@gmail.com))
- Inschrijving pas definitief na betaling op rekening BE 87 9730 0514 7094

LIMBURGSE OLDIES VRIENDEN

Liefhebber van Blues, Rock & Roll, Doowop, Rockabilly, Popcorn, Crooners, Gospel, Cajun, Texmex, Bebop? Kortom Engelstalige muziek van 1955 tot 1965. Maak kennis met onze groep. Muziekvrienden zijn altijd welkom. We komen regelmatig samen, telkens om 20 uur in Carré Brasserie Feestzaal Genk, Rozenkranslaan 37. Voor info: mailen naar Benny Peerlings ([benny.peerlings@gmail.com](mailto: benny.peerlings@gmail.com)) of Manuel Eerdeken ([manuel.eerdeken@pandora.be](mailto: manuel.eerdeken@pandora.be)).

LINX+ FOTOGRAFIE

Een goede foto maken is wat anders dan op een knopje drukken. Je moet ook inzicht hebben in enkele technische aspecten rond digitale fotografie. Linx+ wil binnenkort starten met een afdeling fotografie. Geïnteresseerd? Stuur een mailtje naar [info.limburg@linxplus.be](mailto: info.limburg@linxplus.be).

VLAAMS-BRABANT

WERKEN MET ONLINE VDAB TOOLS

- **1 februari van 9.30 tot 12.30u** - ABVV, Maria-Theresiastraat 119, 3000 Leuven
- **11 februari van 9.30 tot 12.30u** - ABVV Algemene Centrale, Paanhuisstraat 3, 3290 Diest
- **11 februari van 9.30 tot 12.30u** - Auguste Demaeghtlaan 38, 1500 Halle
- Je leert je weg vinden op de VDAB-website en 'Mijn Loopbaan', wat VDAB van je verwacht m.b.t. de opvolging en beheer van je online dossier, dat online tools je zoektocht naar werk kunnen vergemakkelijken (online vacatures, e-coaching, vlot solliciteren...) en hoe jouw online dossier 'Mijn Loopbaan' gelinkt is aan je VDAB-begeleiding
- Info? ABVV Loopbaanadvies, 016 28 41 47, [loopbaanadvies@vlbr.be](mailto: loopbaanadvies@vlbr.be)

WORKSHOP: ZELF AAN DE SLAG MET 'MIJN LOOPBAAN'

- **31 januari en 22 februari, van 9.30 tot 12.30u** - ABVV, Maria-Theresiastraat 119, 3000 Leuven
- **15 februari 2019 van 9.30 tot 12.30** - ABVV,

Mechelsestraat 6, 1800 Vilvoorde

- Je leert je online VDAB-dossier beheren, vacatures en afspraken met de VDAB opvolgen, solliciteren via 'Mijn Loopbaan'
- Info? ABVV Loopbaanadvies, 016 28 41 47, 02 751 90 81, [loopbaanadvies@vlbr.be](mailto: loopbaanadvies@vlbr.be)

INFO SUCCESSIERECHTEN

- **12 februari 2019 om 14u** - ABVV, Maria-Theresiastraat 119, 3000 Leuven, zaal 't Piket
- Wanneer je erft, moet je hierop belasting betalen: erfbelasting of successierechten. Wil je weten hoe (veel) en wat? Notaris Michaël Janssen doet het erfrecht eenvoudig uit de doeken en geeft toelichting over de recentste wijzigingen
- Info? Linx+/seniorenwerking op 016 27 18 89 of via [linx.vlbr@abvv.be](mailto: linx.vlbr@abvv.be)

SENIORENVERBLIJF AAN ZEE

- 6 mei vanaf 16.30u tot 10 mei 10u - vakantiecentrum Floreal Club, Koning Albert-I-Laan 59, 8370 Blankenberge
- Samen met de gewestelijke bruggepensioneerd- en gepensioneerdwerkers trekken we met de Algemene Centrale Brussel Vlaams-Brabant opnieuw naar Blankenberg.
- €225/persoon (€260 voor niet-leden)
- Single logement: €12,50 per persoon per nacht extra
- Info? Algemene Centrale: 016 22 21 83

BRUSSEL

SYNDICALE EN FEMINISTISCHE ANTWOORDEN OP DE EXTREEMRECHTSE DREIGING

- **Donderdag 21 februari 2019 - 8.30 tot 16.30u**
- Auditorium Achtuendhuis, Fontainasplein, 1000 Brussel
- Forum georganiseerd door de leden van het Vrouwencomité Eliane Vogel-Polsky in samenwerking met de Groep Reageer
- Inschrijven tot 15 februari
- Interesse? [vroni.lemeire@abvv.be](mailto: vroni.lemeire@abvv.be) of 02 552 03 60

EXCLUSIEF VOOR ABVV-LEDEN

EEN AUTOVERZEKERING NODIG? WACHT NIET LANGER, BESPAAR NU!

TIJDELIJKE ACTIE

20% KORTING GEDURENDE HET EERSTE JAAR OP DE:

- ✓ **BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID**
- ✓ **MINI OMNIUM**
- ✓ **MAXI OMNIUM**

TIJDENS HET EERSTE JAAR KRIJGT U 20% KORTING OP DE PREMIE VAN 3 WAARBORGEN!

U betaalt 20 % minder op de Burgerlijke Aansprakelijkheid, de Mini Omnium en/of de Maxi Omnium indien u een contract onderschrijft van 01/01/2019 t.e.m. 30/04/2019.

ONTDEK OOK ONZE VERSCHILLENDE VOORDELEN EN KORTINGEN.

Lagere premie, snelle bijstand via de Actel Assist app 24u/24 en 7 dagen op 7, kilometerkorting, specifieke kortingen indien garage, carport of rijkhulpsysteem, ...

MEER INFO OF EEN GRATIS VRIJBLIJVENDE OFFERTE?

Bel gratis naar ons contact center op **0800/49 494**
of surf naar **www.actelaffinity.be/abvv/actie**

Actelaffinity is de commerciële benaming van een product van Actel - merk van P&V Verzekeringen cvba - Verzekeringsonderneming erkend onder code 0058 - Koningsstraat 151, 1210 Brussel. Dit document is een reamedocument met daarin algemene informatie over de autoverzekering Actelaffinity die door P&V Verzekeringen ontwikkeld werd en waarop het Belgische recht van toepassing is. Op de verzekering Actelaffinity zijn uitsluitingen, beperkingen en voorwaarden in verband met het verzekerde risico van toepassing. We verzoeken u dus om de algemene voorwaarden van dit product aandachtig te lezen vóór de inschrijving. Ze zijn beschikbaar op de website www.actelaffinity.be/avauto of op eenvoudig verzoek aan een sales adviseur van ons contact center. De verzekeringsovereenkomst wordt aangegaan voor één jaar met mogelijkheid tot stilzwijgende verlenging. Bij eventuele klachten kunt u contact opnemen via 0800/49 494 met een sales adviseur van het contact center, uw bevoorrechte gesprekspartner voor al uw vragen. Hij zal alles doen om u zo goed mogelijk te helpen. U kunt ook rechtstreeks contact opnemen met onze dienst Klachtenmanagement die uw klacht of opmerking zorgvuldig zal onderzoeken. Wij zullen de verschillende partijen trachten te verzoenen en naar een oplossing zoeken. U kunt met ons contact opnemen per brief (Klachtenmanagement, Koningsstraat 151, 1210 Brussel), per e-mail klacht@actel.be of telefonisch 02/250.90.60. Als u niet akkoord gaat met de voorgestelde oplossing kunt u zich wenden tot de Ombudsdienst van de Verzekeringen (de Meeùssquare 35 te 1000 Brussel), telefonisch 02 547 58 71 of per mail info@ombudsman.as.

ABVV
Samen sterk

actel
AFFINITY